

✦ A ✦ S ✦ D ✦

Z OBSAHU 1. ČÍSLA

Nelaskavá kritika
a nekritická láska
Poselství starozákonních
proroků — Izaiáš, mesianský
prorok

Výklad tříadvacátého žalmu
Jan Williams, misionář
Tichomoří

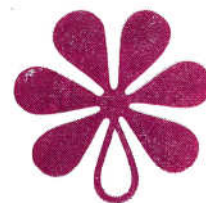
Dějiny Babylóna
potvrzují Boží slovo
My a naše děti — puberta

Biblické dialogy —
bible v životě člověka
Odkud přicházejí nemoci
a smrt?

Vy se ptáte — my odpovídáme
Biblické hádanky

75

ZNAMENÍ DOBY

Vážený čtenáři!

Otevíráte první číslo nového ročníku Znamení doby. Zahajujeme jím již sedmý ročník. I když to není žádné vysoké, ani kulaté jubileum, přece nám dovolte, abychom učinili malé zastavení a poohlédnutí zpět. Nehleďme však jen na posledních sedm let, v nichž se Znamení doby narodilo a učilo se prvním krůčkům, ale podívejme se trochu dále a učiníme malé srovnání.

V naší československé rodině není totiž Znamení doby prvním dítětem. To první se narodilo již na počátku našeho století a jmenovalo se Přítomná pravda. Po krátkém přerušení v první světové válce vychází dále pod názvem Hlasatel pravdy. Ve věku plné zralosti a dospělosti však v roce 1939 umírá. Vinu na zániku nenese církev, ale jak samotné datum napovídá – druhá světová válka. Ze stejných důvodů umírá i jeho mladší sestra Stráž Sionská, která začala vycházet po první světové válce.

A potom musíme v našem pohledu zpět přeskochit plných třicet let, a to již stojíme u kolébky Znamení doby. Naše srdce byla naplněna radostí a upřímnou vděčností, když jsme před šesti roky směli otevřít první číslo našeho časopisu. Tenkrát to bylo „novorozence“, které jsme s opravdovou láskou přivítali k životu. Měli jsme z něho radost nejenom v redakci, ale věděli jsme, jak vřele je přijímáno i čtenáři ve všech sborech naší církve.

Jestliže jsem se již zmínil o radosti a vděčnosti, potom musím dodat, že dodnes nejenom z našich srdcí nevyprchaly, ale ony naopak sílí. Vždyť od vás, čtenářů, dostáváme desítky dopisů, v nichž nám svoji radost a vděčnost sdělujete.

A protože často ani na všechny dopisy nemůžeme odpovědět, chceme vám všem touto cestou za všechny tyto neformální projevy a uznání poděkovat. Nejsou to ovšem jenom dopisy, ale i osobní setkání ve sborech, při nichž se znovu přesvědčujeme, že naše redakční práce není bez odezvy.

Nebylo by však správné, kdybychom vaše projevy vděčnosti přijímali a nepředávali je dále těm, kterým patří. V prvé řadě je to náš laskavý nebeský Otec, jehož pomoc a požehnání prožíváme. Jemu náleží především poděkování. Cítíme však i hlubokou vděčnost vůči státní správě.

A jestliže jsme již pohlédli zpět, pak je na místě, abychom provedli i zde malé srovnání. Mám před sebou řadu čísel Hlasatele pravdy z první republiky. V jeho článcích se odráží doba, ve které vycházel. „Pomozte hladovějícím!“, „Podejte ruku trpícím!“, to jsou titulky, které bijí do očí. Hluboké třídní rozdíly, sociální nespravedlnost a ji provázející bída a hlad – to byly okolnosti, jež tehdejší autorům určovaly tematiku mnohých článků. Výzvy k soucitnému porozumění a křesťanské dobročinnosti se často opakovaly na stránkách tehdejších adventistických časopisů.

Dnes vychází Znamení doby v socialistickém státě a jeho čtenáři již neznají dřívější problémy. Jestliže jsme však v minulosti nezavírali oči před aktuálními potřebami společnosti, nemůžeme a nechceme tak činit ani dnes. Dokud budou na světě lidé, kteří v nenávisti budou připravovat smrt a zkázu druhým, potom je povinností nás, křesťanů, abychom konali dílo Knížete pokoje a volali ke smíření a lásce. Dokud budou žít ti, kteří nemohou porozumět zásadám poctivosti a čestnosti, pak chceme a musíme zvěstovat zásady, které blahodárně působí k rozkvětu každé společnosti.

Tyto zásady jsme v našem časopise od počátku sledovali a nechceme je ani v budoucnu opustit. Věříme, že nám i vy, čtenáři, budete v naší práci pomáhat. Čekáme na vaše dopisy, v nichž nám napíšete, co byste rádi četli, jaké problémy řešíte a kde vám můžeme ve Znamení doby pomoci. Napište i o své práci v církvi i občanském životě. A věřte, že budeme mít radost, když od vás uslyšíme, že vám Znamení doby pomáhá.

Ještě jeden dík však musíme vyjádřit. V neposlední řadě patří naše uznání a vděčnost i všem pracovníkům tiskárny Severografia, n. p., v Liberci, kteří se na výrobě Znamení doby podílejí. Vždyť oni jsou to, kteří svou pečlivou prací vytvářejí ten časopis, který se nám všem líbí a budí uznání i obdiv u čtenářů doma i v zahraničí.

Do sedmého ročníku přejeme všem hodně Božího požehnání, dobrou pohodu a pěkné chvíle nad stránkami našeho časopisu.

Za Znamení doby

JIRÍ DREJNAR

JIRÍ DREJNAR

NELASKAVÁ KRITIKA

a

NEKRITICKÁ LÁSKA

JSOU DVA EXTRÉMY, DO kterých může při jednání s bližními každý člověk upadnout. Jedno nebezpečí se skrývá v nelaskavé a tvrdé kritice, zatímco druhý extrém – neméně nebezpečný a zhoubný – je v nekritické a slepé lásce.

Nelaskavý kritik usiluje, aby nejprve spálil všechno, co neodpovídá jeho představám, ale málokdy vybuduje něco hodnotného a prospěšného. Obvykle za ním zůstává jen doutnající spáleniště. A proti němu zde stojí člověk, který je spoután nekritickou láskou. Bojí se učinit krok vpřed, protože by opustil staré tradice. Musel by něco vykonat, vytvořit něco nového a toho se bojí. Co když se to nepodaří! Vždyť to staré je tak vžitá a osvědčené, proč tedy usilovat o něco nového!

NELASKAVÁ KRITIKA

Nikdo z lidí by nespočítal, kolik tragédií a neštěstí nelaskavá kritika způsobila; kolik trpkých plodů zplodila a kolik hořkých slz bylo právě pro ni prolito. Nelaskavá kritika vyrůstá vždy v srdci, jež je naplněno nenávistí, hněvem, záští nebo závistí.

„Nenávidím ho!“, pomyslně si Kain nad svým modlícím se bratrem. „Nenávidím tu jeho slepou poslušnost. Mám dost těch jeho obětí... Nenávídím...“ – a jeho bratr již před ním leží ve smrtelné křeči. První nenávist a první vrah.

„Nenávidím ho!“, říká jakoby jedním hlasem deset bratrů Josefových. „Otec ho miluje více než nás... Už máme dost těch jeho snů. Nyní přišla naše příležitost. Zbavíme se ho...“ A Josef je odváděn do cizí země. Nic nedbají na to, že pláče a prosí, nevádí jim, že žalem zlomí srdce otcovo. „Nenávidím ho, snílka...“

„Ó, jak ho nenávídím!“, volá hněvivě a za chvíli drží ve svých rukou mř-

su, na níž je zkrvavená hlava toho, jenž poukázal na její hříchy.

„Nenávidíme ho!“, křičí rozvášněný dav. Nemohou vyvrátit jeho argumenty, a proto ho ukřižují.

Nelaskaví kritikové, lidé, kteří nenávidí, jsou opravdovým neštěstím pro každé lidské společenství. Považme jen, kolik nenapravitelných škod způsobili křesťanství. Napáchali více zla, než kterýkoli nepřítel církve. Jejich zásluhou jsou dějiny naplněny náboženskými válkami a oni to byli, kteří rozdělili národy, společnosti i rodiny.

Snad málokterý jiný hříšník je pro církev nebo sbor tak nebezpečný, jako právě nelaskavý kritik. Jiné hříchy jsou totiž zjevné a nejsou tak rafinované, jako destruktivní kritika. A buďtiž dodáno, že nebezpečí nelaskavé kritiky je proto tak velké, že její původce se obvykle maskuje a na první pohled se zdá být reformátorem. Vystupuje prostě jako ten, kdo to se vším a se všemi myslí nejlépe. Zkušenosti však ukazují, že se mu to daří jen do určité doby.

Nelaskavý kritik se velmi často dostává do konfliktu s devátým přikázáním Božího zákona. A to je jedno z jeho neklamných poznávacích znamení. Podstatou jeho zájmů je totiž šíření buď zcela nepravdivých, anebo alespoň nadsazených zpráv o jiných lidech. Poctiví a čestní lidé mají pro takové zprávy prostě pojmenování. Říká se jim pomluvy.

Nelaskavá kritika spolu s pomluvami, které jsou jejím vyšším stupněm, vyrůstají vždy ze stejné půdy a tou je nízké a nešlechtné smýšlení o bližních. Jak jsme se již výše zmínili, bývá jejím semenem závist, z níž vyrůstá zášť, jež se mění ve vztek a posléze dozrává v nenávist. A kdo sem dospěje, ten se neštítí nízkých a nečestných pomluv, v nichž vidí jediný prostředek ke snížení nenáviděné osoby.

„Láska trpělivá jest,
dobrotivá jest,
láska nenávidí,
láska není všetečná...
nevzpouzí se,
neobmýšlí zlého.
Neraduje se z nepravosti...“

1 Kor 13, 4–6

„Není velkých skutků;
toliko pohnutky, ze kterých
skutky pramení a láska,
s níž jsou konány,
určují jejich hodnotu.“

EGW

„A bychť měl prorocství
a povědom byl všelikého tajemství
i všelikého umění,
a kdybych měl tak velikou víru,
že bych hory přenášel,
lásky pak kdybych neměl,
nic nejsem.“

1 Kor 13, 2

Všichni nelaskaví kritikové a pomlouváči jsou vynikajícími pomocníky nepříteli spasení. Vždyť slovo „dáběl“ je odvozeno od řeckého slova diabolos, a to překládáme slovy pomlouvač nebo žalobník. Že jím skutečně byl, o tom svědčí biblické záznamy. Jen si vzpomeňme, jakou úlohu sehrál v případě Joba a kněze Jozue. (Čti Job 1, 9–11 a Zachariáš 3, 1–2) A nejvýmluvnějším svědectvím c satanově nelaskavé kritice je zpráva ze Zjevení. Když po Kristově nanebevstoupení bylo dábli zabráněno v přístupu do nebes, volali všichni na nebi: „Svržen jest žalobník...“ (12, 10)

Kritika a pomluvy jsou jedinečným nástrojem k rozvratu každé společnosti. Kde se objeví, tam mizí radost ze života, před nimi chladne každé nadšení a pod jejich údery se bortí každé s námahou vybudované dílo. Řekli jsme si, že kritik většinou nic hodnotného nevykoná, ale za sebou nechá jen zboření.

Klasickým příkladem nelaskavého kritika byl jeden muž, kterého podle jména zná snad celý svět. Před mnoha staletími byl přítomen na jedné večeři, při níž jedna žena, jmenující se Marie, „vzala libru masti drahé z nardu výborného, pomazala nohy Ježíšových, a vytřela vlasy svými nohy jeho. I naplněn jest dům vůní té masti.“ (Jan 12, 3) Byl to opravdu nezvyklý projev uznání a lásky, jakým Marie vyjádřila svoji vděčnost za to, že ji Ježíš vytrhl z hříchu a marnosti, když tak laskavě zasáhl do jejího života.

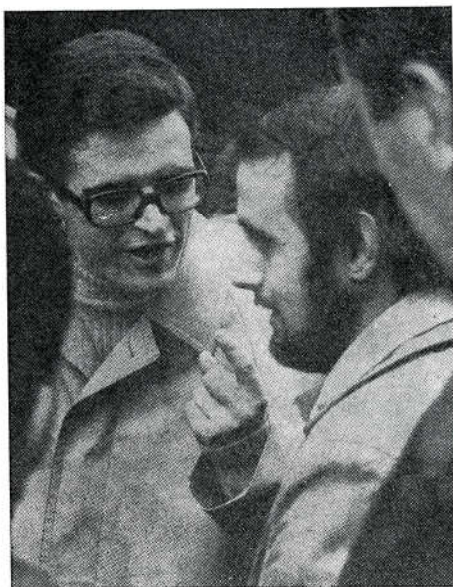
Na oné večeři však byl přítomen i jeden „nelaskavý kritik“ a ten měl námitky, proč tak drahá mast nebyla raději prodána a obnos za ni získaný nebyl dán chudým. Onen kritik se jmenoval Jidáš Iškariotský a uvedená biblická zpráva nám tak přibližuje jeho charakteristický povahový rys. Ve svém vynikajícím komentáři k Novému zákonu E. G. Whiteová osvětluje Jidášův charakter takto:

„Jidáš... si zakládal na své dovednosti a o svých bratrích si myslel, že se mu zdaleka nevyrovnají co do chytrosti a schopnosti. Myslel si o nich, že nedokáží poznat svou příležitost a využít okolnosti. Církev by nemohla zdárně prosperovat, kdyby měla na vedoucích místech muže tak krátkozraké. Petr byl prudký, jednal ukvapeně. Jan, který shromažďoval a střežil pravdy, vycházející z úst Kristových, byl v Jidášových očích pouhým hromaditelem. Matouš, kterého povolání naučilo přesnosti ve všem, byl mimořádně upřímný, stále jen hloubal o slovech Kristových, jež ho tak zaujala, že se mu podle Jidášova názoru nemohlo svěřit poslání vyžadující pronikavost a prozíravost. Takto hodnotil Jidáš všechny učedníky a namlouval si, že nebyť jeho řídicích schopností, dostala by se církev nejednou do nesnází a zmat-

ků. Jidáš se pokládal za tak schopného, že se mu nikdo nemůže vyrovnat.“ (E. G. Whiteová: Touha věků, str. 504)

Byl to tento „nelaskavý kritik“, jenž měl oči vždy otevřené pro nedostatky a trhliny, který byl vždy připraven odhalit slabosti svých bližních a jenž nakonec zradil a prodal svého Mistra.

Před časem jsem kdesi četl větu, v níž je skryta hluboká pravda: „Kritika bez lásky vede ke zkáze, láska

bez kritiky ke stagnaci.“ — Jaká moudrost je v těchto slovech ukryta! Vždyť se v nich výstižně zrcadlí stav, do něhož mnozí dnešní křesťané upadli. Na jedné straně jsou to extrémně loajální lidé, kteří odmítají každý pokrok, každou novou metodu nebo vymoženost. Za zkázonosné považují všechny myšlenky, jež naznačují možnost jakékoli změny. To jsou ti, kteří vlastní nekritickou lásku. Budiž ještě připomenuto, že s přibývajícím věkem se zvyšuje nebezpečí „výskytu“ tohoto extrémního stavu.

Na druhé straně jsou to zase přehnaně „pokrokoví“ jedinci, kteří reptají proti všem starému. Ti jsou přímo zamilováni do každé novoty. Všechna moudrost a zkušenosti shromážděné za celé věky pro ně nic neznamenají, protože jsou přesvědčeni o své schopnosti vytvořit to nejlepší, to co tu ještě nebylo. A to jsou „nelaskaví kritikové“. Zde dodejme, že tento extrém postihuje převážně lidi do třiceti let, i když u starších nebývá žádnou vzácnou výjimkou.

Jedinečným příkladem nekritické lásky byli Židé v době Kristově. Milovali Abraháma, Josefa, Mojžíše, Samuela, Davida, Eliáše a Izaiáše. S hrdostí se hlásili k jejich odkazu — a samozřejmě právem. Jejich láska však nebyla vyváжена přesvědčením, že nestačí mít jen v žilách Abrahámo-

vu krev, ale v srdci i jeho víru. Příbuzenství s Josefem nebylo zárukou, že zdědí i jeho poctivost. A jestliže uznávali Mojžíše za svého otce, neznamenalo to, že jsou tak oddáni Bohu, jako byl on. Milovali tak tradici svých předků, že zcela pozbyli měřítko soudnosti pro své jednání.

Nebo si vezmeme farizeje z Kristovy současnosti. To byli v podstatě dobří lidé. Hájili náboženskou ortodoxii, modlili se a četli Písmo, věřili v Boha a věčný život, vzdorovali pohanským vlivům své doby. Byli to zbožní a zasněžení lidé s hlubokou láskou k tradicím. Když jim však Pán Ježíš vytýkal některé jejich chyby, ukřižovali ho. Tak nekriticky milovali sobotu, že když Kristus uzdravil v sobotu nemocného, volali: „Tento muž nemůže být Mesiášem, protože znesvěcuje sobotu.“ Kdyby se bývali se zdravou dávkou kritiky dívali na „své tradice“, pak by zjistili, že nic není v takovém souladu s duchem soboty, jako osvobození člověka ze zajetí slepoty.

S těmito nekritickými milovníky tradice se potýkal i apoštol Pavel, a proto na základě zkušeností o nich prohlásil, že „mají horlivost o Boha, ale ne podle pravého poznání.“ (Řím 10, 2)

Pán Ježíš ve svém kázání na hoře uvedl, že každý moudrý, kdo vstoupil do Božího království, se podobá „hospodáři, který ze své pokladny vybírá nové i staré věci.“ (Mat 13, 52) Tím naznačil, že vyrovnaný křesťan ocení a přijme všechno dobré, ať je to staré nebo nové a zamítne zlé, nehlédě na to, zda je to staré nebo nové.

Každým rokem prořezáváme stromy a keře. Kdo včas neodstraní všechny staré nerodící větve nebo plané výhonky, tak brání dalšímu zdárnému růstu a plodnosti. Církev bývá často připodobněna ke stromu nebo keři. „Nelaskavá kritika“ nerozeznává mezi plodnou a planou větví. Ta řeže všechno a neuvědomuje si, jak zhoubné dílo koná. „Nekritická láska“ nechá bujet plevel a neužitečné výhonky, které dusí vše úrodné a dobré.

Prosme Pána, aby nám dal vždy včas poznat nebezpečí obou extrémů. Nezapomeňme, že „kritika bez lásky vede ke zkáze a láska bez kritiky ke stagnaci“. Usilujme o to, abychom jako laskaví kritikové pomáhali církvi růst, rozkvétat a nést dobré ovoce.

IZAIÁŠ - mesianský prorok

Podle židovské tradice byl Izaiášův otec Amos synem judského krále Joase, a Bůh ho poctil tím, že ho povolal k prorockému úřadu. Jeho syn Izaiáš, stal se významnou postavou židovského národa, protože vysoko vyniká nad ostatními starozákonními proroky. Jeho královský původ je také vysvětlením, proč měl během své prorocké služby tak snadný přístup k judskému panovnickému dvoru.

K prorockému úřadu byl povolán ve svém mládí, na sklonku panování Uziáš, který zemřel v roce 739 př. Kr. Lze předpokládat, že ve své prorocké službě stál asi padesát let, zřejmě až do doby panování krále Manasse, jehož vláda začala v roce 696 př. Kr. A znovu vzpomeňme židovskou tradici, která říká, že Izaiáš skončil mučednickou smrtí, když za vlády bezbožného krále byl vsunut do klády dutého stromu a s ní na kusy rozřezán pilou.

Izaiáš žil v kritickém údobí izraelských dějin. Ve své prozřetelnosti Bůh dovolil, aby deset severních kmenů zřídilo své nezávislé království; snad proto, že se více přikláněly k modloslužbě, než Juda a Benjamin. Reformy, které prováděl Eliáš a Elizeus, na čas zadržely příval zla. Avšak v čase Izaiášova mládí se severní království (Izrael) střemhlav řítilo do odpadnutí od Boha, což mělo za následek jeho porážku, zajetí a zničení. A co je nejsmutnější, jižní království (Juda) nastoupilo záhy stejnou cestu.

Uziášův následník Jotam, byl v podstatě dobrým králem, i když v době jeho vlády „ještě lid obětoval a kádl na výsostech“. (2 Král 15, 34. 35) Zato jeho nástupce Ahas se cele obrátil k pohané modloslužbě a dokonce „své syny páčil ohněm“. (2 Par 28, 3)

Doba Izaiášova byla vskutku kritickým údobím. Odpadnutí severního izraelského království bylo úplné (viz Ozeáš 4, 17), a tak Bůh dovolil, aby nepřátelští Asyřané kousek po kousku zemi obsazovali, až si nakonec podmanili i Samari. Mezitím se i na jihu dostal na trůn bezbožný král, který se tvrdošíjně stavěl proti poselství, jež

mu Bůh posílal skrze Izaiáše. Je pochopitelné, že to Izaiáš neměl lehké. V této nebezpečné a obtížné situaci se nacházel až do smrti Ahasovy (v roce 715 př. Kr.). I když nějakou dobu před smrtí Ahasovou vládl spolu s ním jeho syn Ezechiáš, měl na otce příliš malý vliv, než aby mohl zabránit přívalu zla. Teprve po Ahasově smrti se Ezechiáš zasadil o reformaci. Jako jediný vládce věnoval bedlivou pozornost Izaiášovu poselství, což přineslo celé jeho říši jen prospěch. V době Ezechiášova panování se projeví mnohé divy Boží moci. Jaká škoda, že jeho syn Manasses potom vše zvrátil a obrátil se k modloslužbě, tak, jako žádný jiný král předtím.

V různých částech Izaiášovy knihy se sice zrcadlí tyto měnící se poměry, ale jediná stěžejní myšlenka prolíná celým jeho poselstvím: základní potřebou Božího lidu je uchovat si ryzi a čisté srdce, ať už vládne král dobrý nebo bezbožný.

Izaiáš ví, že své poselství musí oznámit jasně a bez ostychu, protože je určeno národu, který je „hříšný“ a „obtížný nepravostí“. Nazývá je „síměm zlostníků“. Tomuto odpadlému národu říká, že „od spodku nohy až do vrchu hlavy není na něm místa celého, jen rána a zsinlost.“ (1, 4–6)

Na první pohled se zdá, že má pro národ jen ostrá a tvrdá obvinění. Posuzujeme-li však jeho zvěst v celé souvislosti, potom zjistíme, že nese poselství lásky, odpuštění a záchrany. Vždyť to ani nemůže jiné být, protože je tlumočníkem a prostředníkem laskavého a milujícího nebeského Otce. Proto za všemi obviněními následuje ono hřejivé ujištění: „Budou-li hříškové vaši jako červenec dvakrát barvený, jako sněh zbělejší; budou-li červení jako šarlat, jako vlna budou.“ A potom pokračuje dále: „Budete-li povolní a poslušní, dobré věci země jísti budete.“ (1, 18. 19)

Jiné významné Izaiášovo poselství čteme ve 2. kapitole. Je pravda, že tento oddíl skýtá biblickým komentátorům širokou škálu výkladů. Domní-

vám se však, že nejlepší klíč k porozumění nám podává Izaiášův současník, jenž od Boha přináší stejná poselství. Také prorok Micheáš vidí nejprve zničený „dům Hospodinův“, (viz závěr 3. kap.), ale potom téměř doslova cituje vidění, kterým i Izaiáš předpověděl jeho obnovení a Boží vítězství.

V tomto proroctví Bůh opravdu zjevil svůj záměr, který měl se svým lidem. Jeho naplnění však bylo podmíněno podřízením se božskému vedení a přijetím Mesiáše. Izrael se měl stát „světlem pohanů a mnohé národy měly být zasaženy Božím poselstvím pokoje a lásky“. Závěr kapitoly pak líčí osud těch, kteří nadutě vzdorují Bohu, ať už jsou to pohané nebo lid, který sice patří k „domu Jákobovu“, ale uchovává si pohanské zvyky.

Je jasné, že toto Izaiášovo poselství má dvojí dosah. Především se naplnilo při prvním příchodu Mesiáše, ale prolíná se zde proroctví vztahující se ke druhému příchodu. (Iz 2, 21 srovnej se Zjev 6, 16. 17)

Svým obsahem nápadná a v každém případě pozoruhodná jsou slova, která adresoval Izaiáš „dcerám Sionským“. (Čti 3, 16–26) Zde se prorok dotýká otázek, jejichž řešení by někdo považoval za netaktní nebo dokonce neslušné a nevhodné, kdyby je nepředkládal právě Boží prorok.

Je pozoruhodné, že projevem modloslužby a odpadnutí od Boha nejsou jen oltáře vystavěné cizím bohům, ale i neslušná a marnivá móda, jež pronikala do Judy z babylónských, asyrských a egyptských módních středisek. Izaiáš však neodsuzuje jen marnivost a vlastní ozdoby, které ženy a dívky v jeho době používaly, ale napadá i okázalost a vyzývavost, se kterou je nosily. Není právě zde příležitost k zamýšlení pro mnohou dnešní „dceru Sionskou“?

Izaiášovo podobenství „o vinici“ ukazuje, jak něžnou péči má Bůh o svůj lid. Po všem, co pro něj vykonal, očekává, že ponese i žádoucí ovoce. Je ovšem zklamán. Namísto „hroz-

nů“ rodí „plané víno“. Ústy proroka klade Bůh otázku, jež je namířena do srdce každého věřícího, a která by neměla zůstat bez odpovědi: „Což ještě činěno býti mělo vinici mé, ježto bych jí neučinil? Proč, když jsem očekával, aby nesla hrozný, plodila plané víno?“ (5, 5) Kolik je takových, kteří stále na něco v církvi nebo ve sboru nařikají. Stále nejsou s něčím spokojeni.

Izraelští a Syrští vytvořili alianci proti Judským a předsevzali si, že Achase zajmou a na trůn dosadí pohanského krále. (Iz 7, 1–6) Bůh chtěl dát Achasovi ujištění, že On sám zůstane se svým lidem, a proto králi nabídl zázrak, který měl být znamením a povzbuzením. Zlý král však znamení odmítl. A právě tato událost se stala pozadím pro jedno z nejslavnějších a

je s námi, neboť On sám prohlásil: „A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku.“ (Mat 28, 20)

Achas však nejen zavrhl Bohem nabídnuté znamení a setrval v odmítnutí jeho pomoci, ale on dokonce vytvořil spiknutí s asyrským králem, aby odvrátil bezprostřední krizi. Vzhledem k jeho charakteru, nebylo na tom nic divného, že se spojil s pohanským králem. Ale co je horší, on šel tak daleko, že vyloupil poklady v Božím chrámu, aby tomuto chamtivému králi mohl dát odměnu. (2 Král 16, 5–9) Ovšem i tento tah měl pochybnou hodnotu, protože nakonec byli Judští vydáni na milost Asyřanům.

Izaiáš není prorokem záhuby, ale naděje. A ta největší naděje byla v „dítěti“, jehož narození zvěstoval. (9, 6) A ona naděje je i naší nadějí. Neohlásil narození nějakého obyčejného syna, ale toho, jenž bude nazván „Předivný, Rádce, Bůh silný, Rek udátný, Otec věčnosti, Kníže pokoje“ – jinými slovy: Bůh v lidském těle.

Někteří vykladači a překladatelé různým způsobem tyto výrazy rozdělují. Obvykle to činí tak, že zmenšují Kristovo božství. Někdy spojují první dvě slova, takže vzniká označení „předivný Rádce“. Takovým označením však není Kristus ponížěn, ale navíc postaven do jedné roviny s Hospodínem zástupů, o němž Izaiáš říká, že „jest divný v radě“. (28, 29) A jestliže toto narození „dítě“ je nazváno „Bohem silným“, pak je shodně označeno s „Bohem silným a rekem udátným“ podle 10. kapitoly, 21. verše.

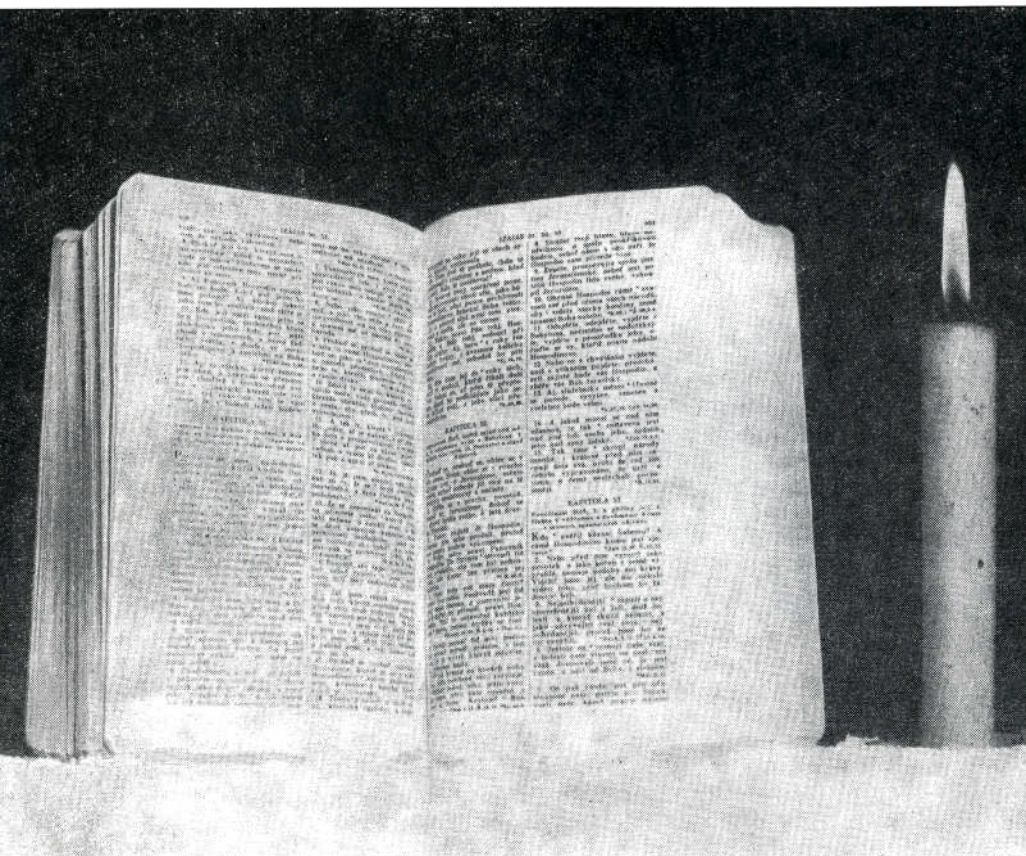
Ano, Izaiáš je mesianským prorokem v plném slova smyslu. Jeho knihu někteří trefně nazývají „starozákonním evangeliem“.

Jak jsme již uvedli, zvěstoval Izaiáš své poselství vzpurnému a nepoddajnému lidu, o němž Bůh musel říci, že ho v jeho porazí: „Aj, Panovník Hospodin zástupů oklestí svůj silou ratolety, ty pak, kteří jsou vysokého vzrůstu, podetne; i budou vysocí sníženi.“ (10, 33)

Zde však předpověď nekončí. Izaiáš se dívá přes temnou přítomnost do slavné budoucnosti. Zůstanou zde některé „dobré kořeny“ a „z pařezu Izai vyrostou proutek“ (11, 1). To bude Mesias, kterého Nový zákon nazývá „synem Davidovým“.

Jsou některé přijatelné a vědecky opodstatněné způsoby, jimiž učenci Izaiášovu knihu rozdělují. Máme-li z nich některému dát přednost, pak nechť je to ono rozdělení, v němž je kniha rozdělena na tři oddíly, z nichž každý vrcholí slavným obrazem „obnovy všech věcí, jak o tom od věků mluvil Bůh ústy svých svatých proroků“. (Sk 3, 21 – Žilka) První část končí kapitolou 11 a 12, druhá kapitolou 35 a třetí uzavírají poslední dvě kapitoly celé knihy – 65 a 66. Všechny tyto kapitoly mají jedno společné: popisují vyvrcholení Božího záměru.

K tomuto obnovení všech věcí však

Dle jejich mínění by měl ten či onen bratr nebo sestra, kazatel nebo starší sboru, mnohem více pro ně vykonat. Všimněme si, že Bůh se zde netáže, co měl vykonat ten bratr nebo ona sestra, ani neříká, co měl vykonat starší sboru nebo kazatel, ale jeho otázka zní: „Mělo být ještě něco vykonáno, co bych já, Stvořitel a Vykupitel neučinil?“

Jedinou odpověď na tuto Boží otázku lze vyjádřit slovy Zalmu 68, 20: „Požehnaný Pán, každého dne nás osypá dary svými, Bůh silný spasení našeho.“ Kdykoli jsi v pokušení reptat a naříkat, uvědom si, že s nespokojeností před Bohem neobstojíš.

IZAIÁŠ – STAROZÁKONNÍ „EVANGELISTA“

Není snad ani možné, studovat proroka Izaiáše a nevyzvednout to nejpodstatnější, co je v jeho poselství obsaženo. Jsou to prorocké slovo Pánu Ježíši. Vraťme se ještě jednou zpět ke králi Achasovi, o němž jsme si již výše řekli, že za dnů jeho panování prožíval národ těžkou krizi.

nejdůležitějších prorockých celých Izaiášových knihy.

Navzdory králově zatvzelenosti Bůh mu chtěl oznámit, že je skutečně s ním a jeho národem. Tuto svoji přízeň dokáže tím, že „panna počne a porodí syna“. (v. 14). A dále uvádí, že dříve než dítě dosáhne vlastní odpovědnosti, aby umělo „zavrhout zlé a vyvolit dobré“, oba králové – jak Izraelský, tak Syrský – ztratí své trůny (v. 16). Za věk odpovědnosti byl považován dvanáctý rok života. Achas se ujmul trůnu v letech 734–733 př. Kr. Jestliže od tohoto data odečteme 12 let, pak se dostaneme k letopočtu 722–721 př. Kr., a to je doba, kdy padlo Samaří.

Ovšem druhé a slavné naplnění tohoto prorockého vidíme v novozákonní době. Duchem Božím vedený a inspirovaný evangelista Matouš poukázal na Ježíšovo „narození z panny“ jako na nadpřirozené a vrcholné naplnění se Izaiášova prorockého. (Mat 1, 23) I když pozemští rodiče dali Spasiteli jméno Ježíš a ne Immanuel, přece můžeme říci, že při jeho narození mohlo být řečeno jako nikdy před tím: „Bůh s námi“. A potěšitelné je, že až dosud

nedojde bez Boží oběti. Ten, který se sníží k výkupné službě, bude „zohaven nad jiné lidi“. (52, 14) Pro přestoupení všech lidí bude „raněn“ (53, 5), protože „nepravosti jejich on sám ponese“. (53, 11). Dokonce na smrt „vyleji duši svou a s přestupníky počten“ bude (53, 12) Tak jasně Izaiáš popisuje zástupnou Mesiášovu oběť.

Lidé se rádi vzhlíželi ve význačných osobnostech, které své významné postavení podtrhovaly a zvýrazňovaly vnější okázalostí. Proto i králové izraelských nosili krásná roucha a žili v nádherných a oslnivých palácích. Mesiáš však měl vyrůstat „jako proutek a jako kořen ze země vyprahlé, nemaje podoby ani krásy.“ Měl se objevit jako nenápadný člověk, který se ztratí mezi ostatními. (53, 2) Proto se nenarodil v bohaté rodině, proto mu kolébkou byly jesle, a proto i jako dospělý „neměl, kam by hlavu sklonil“.

Přes všechno lidské opovržení a vlastní tělesnou mdlobu však „nesl hřích mnohých“ a stal se „zástupcem přestupníků“ (53, 12). A to je to nejpotěšitelnější. Zde je jádro nejen celého Izaiášova poselství, ale celé zvěsti Písma. Izaiáš dal ve svém prorockém slovu ujištění, kterého se museli jeho současníci držet pouze vírou. Sedm set let museli lidé čekat, než přišla „plnost času“, aby se prorocké slovo mohlo naplnit. Bůh však nezklamal. Mesiáš přišel a zaplatil svou vlastní krví za vykoupění přestupníků, ke kterým patříme já i ty.

Nemyslíš, že je nejvyšší čas porozumět Božímu milostivému hlasu, který tě dnes ústy proroka Izaiáše volá? Nechceš se odvrátit od svých cest a vrátit se k Bohu, který ti chce pomoci, abys došel až do bran věčného království míru a spravedlnosti. Pro tuto cestu platí i tobě zaslíbení, jež Bůh nechal zapsat Izaiášem: Neboj se, nebo já jsem s tebou; nestrachuj se, nebo já jsem Bůh tvůj. Posilím tě, a pomáhati budu tobě, a podpírati tě budu pravici spravedlnosti své.“ (41, 10)

-dr-

BOŽÍ ZASLÍBENÍ,

KTERÁ IZAIÁŠ ZAZNAMENAL I PRO TEBE :

„I zdalí se může zapomenouti žena nad nemluvnátkem svým, aby se neslitovala nad plodem života svého? A byť se pak ony zapomněly, já však nezapomenu se na tě.“ (49, 15)

„Ti jenž očekávají na Hospodina, nabývají nové síly. Vznášejí se peřím jako orlice; běží, avšak neumdlévají, chodí, a neustávají.“ (40, 31)

„Usychá tráva, květ prší, ale slovo Boha našeho zůstává na věky.“ (40, 8)

„Nebo já, Hospodin Bůh tvůj, ujal jsem tě za tvou pravici a pravím: Neboj se, já tobě pomáhati budu.“ (41, 13)

„Žádný nástroj proti tobě udělaný nepodaří se, a každý jazyk povstávající proti tobě na soudu potupí. Toť jest dědictví služebníků Hospodinových, a spravedlnost jejich ode mne, praví Hospodin.“ (54, 17)

„Nebo ať, já stvořím nebesa nová a zemi novou, a nebudou připomínány první věci, aniž vstoupí na srdce.“ (65, 17)

výklad dvacátého třetího žalmu

HOSPODIN JEST MŮJ PASTÝŘ, NEBUDU MÍTI NEDOSTATKU

Již od šerého dávnověku je na Východě pravidlem, že nejmladší syn v rodině má na starosti pasení stád. Když potom takový hoch odroste a je schopen pomáhat otci v namáhavější práci, převezme jeho místo u stáda syn mladší. Tak se tato pastýřská tradice přenáší z pokolení na pokolení a je součástí výchovy každého venkovského jinocha.

Snad ani nemůžeme docenit důležitost této práce, jež se stává součástí výchovného procesu. Kdo vyrůstá bez poznání břemena odpovědnosti a bez spoluúčasti na řízení a řešení rodinného hospodaření, ten je oloupen o ceně životní zkušenosti.

Jako nejmladší syn Izai, pásl David stáda svého otce, když ho Samuel povolal a pomazal na budoucího izraelského krále. Proto také hloubka myšlenek i krása jazyka tříadvacátého žalmu jsou v úplném souladu s Davidovými zkušenostmi, které získal jako chlapec u stád a později jako židovský král. Plným právem můžeme tento žalm považovat za výstižné vylíčení zkušenosti, jimiž David prošel.

Jestliže tříadvacatý žalm přijímáme nejenom jako půvabnou báseň, ale jako vznešenou modlitbu víry, potom plně pochopíme velikost víry a důvěry, jež je v něm ukryta. Není to jenom pastýřská píseň, kterou si venkovský chlapec krátil dlouhou chvíli, zatím co se jeho ovce pásly. Je to vzrušující vyjádření jistoty, průbojné víry a předkládá ho zde letitý muž, který dobře poznal všechno dobré i zlé, jež mu život naložil. Nepochybujeme o tom, že tuto píseň po celá staletí zpívali pastýřští chlapi, tak jak to činí dosud, když přebírají různé písně od svých starších předchůdců. Je to však především modlitba, v níž formuluje svoji bezmeznou víru muž, který poznal život, prošel jeho úskalími a naučil se tomu nejdůležitějšímu – důvěřovat Bohu ve všech svých zmatených a bouřlivých chvílích.

Navykli jsme si pohlížet na modlitbu jako na proces, při němž žádáme Boha o dobré dary. Dvacatý třetí žalm však nezačíná prosbou, ale ujištěním. David nezačíná svoji modlitbu slovy „ó, Bože, buď mým pastýřem, protože se dostávám do svízelné situace“, ale on s naprostým pocitem důvěry a jistoty oznamuje: „Hospodin jest můj pastýř, nebudu mítí nedostatku.“ Zde není žádost, aby se Bůh soustředil na jeho situaci, ale klidné vyznání důvěry, že

nic se nemůže přihodit, co by ohrozilo zajištění všech jeho životních potřeb.

Jak vžitá je představa, že modlitba je prosba. Jsou mnozí křesťané, kteří se snad ani jinak nemodlí. Tato modlitba však začíná tím základním vyjádřením – a to je jediné správné východisko pro každou modlitbu, že Bohu smím důvěřovat, protože On pečuje o své dítky tak, jako dobrý pastýř pečuje o stádo.

Boha nemusíme žádat o dobré věci. Není potřebné nutit Boha lásky, aby svým dítkám zajistil dobré dary. Vždyť On touží dát nám více, než jsme schopni přijmout. Protože Bůh je láska, je také všechno, co zamýšlí pro svůj lid, projevem lásky. Stejně jako ovečka činí pro sebe to nejlepší, když se nechá vést pastýřem, tak i my jsme na nejsprávnější cestě, když následujeme dobrého nebeského Pastýře. Žalmista tedy otevírá svoji modlitbu vyjádřením důvěry v Pána.

Snad v této věci mají někteří křesťané určité potíže. Vážně a usilovně prosili o určité věci, o nichž se domnívali, že je potřebují, a když je podle svých představ neobdrželi, začali pochybovat o Boží lásce a ztratili důvěru v něj. Je sice pravda, že tisíce dobrých a zbožných lidí prosilo o věci, které jim nikdy nebyly dány, a tuto skutečnost potom považovali za pádný důkaz o nedostatečnosti své víry. Zde však nešlo o nedostatek víry, jako spíše o nepochopení skutečné podstaty Boží lásky.

V myslích křesťanů vzniká mnoho nejasností jenom proto, že ne vždy rozumějí, co to dobrý dar je. Někdy se vši silou bráníme dobrému Božímu daru, zatímco na druhé straně žádáme o něco, co nám Bůh musí odeprít, protože ví, že by nám to nebylo k prospěchu.

Je to špatné pojetí víry, když se domníváme, že Bůh nám musí dát vše, oč prosíme. Prává víra Bohu nediktuje; ona mu jen důvěřuje. Jestliže máme správnou víru, potom svému nebeskému Otci předneseme svá přání a čekáme, že On nám dá to, co v dané situaci uzná za nejlepší. A pravá víra také všechno přijímá jako projev Boží lásky, i když je to snad bolest nebo něco, čemu nerozumíme. Bůh počítá s našimi potřebami dříve, než my sami je poznáme.

Apoštol Pavel napsal, že „všemi věcmi obohaceni jsme v něm“. (1 Kor 1, 5) Ten nejposlednější člověk na světě

tě se stává dědicem dobrých darů, které mu Bůh štědrě udílí. Jeho laskavá prozíravost a otcovská láska jsou na nás zaměřeny dříve, než si sami uvědomíme, že je potřebujeme. Tak

rychle, jak vyvstanou naše potřeby, stejně rychle je připravena jeho pomoc.

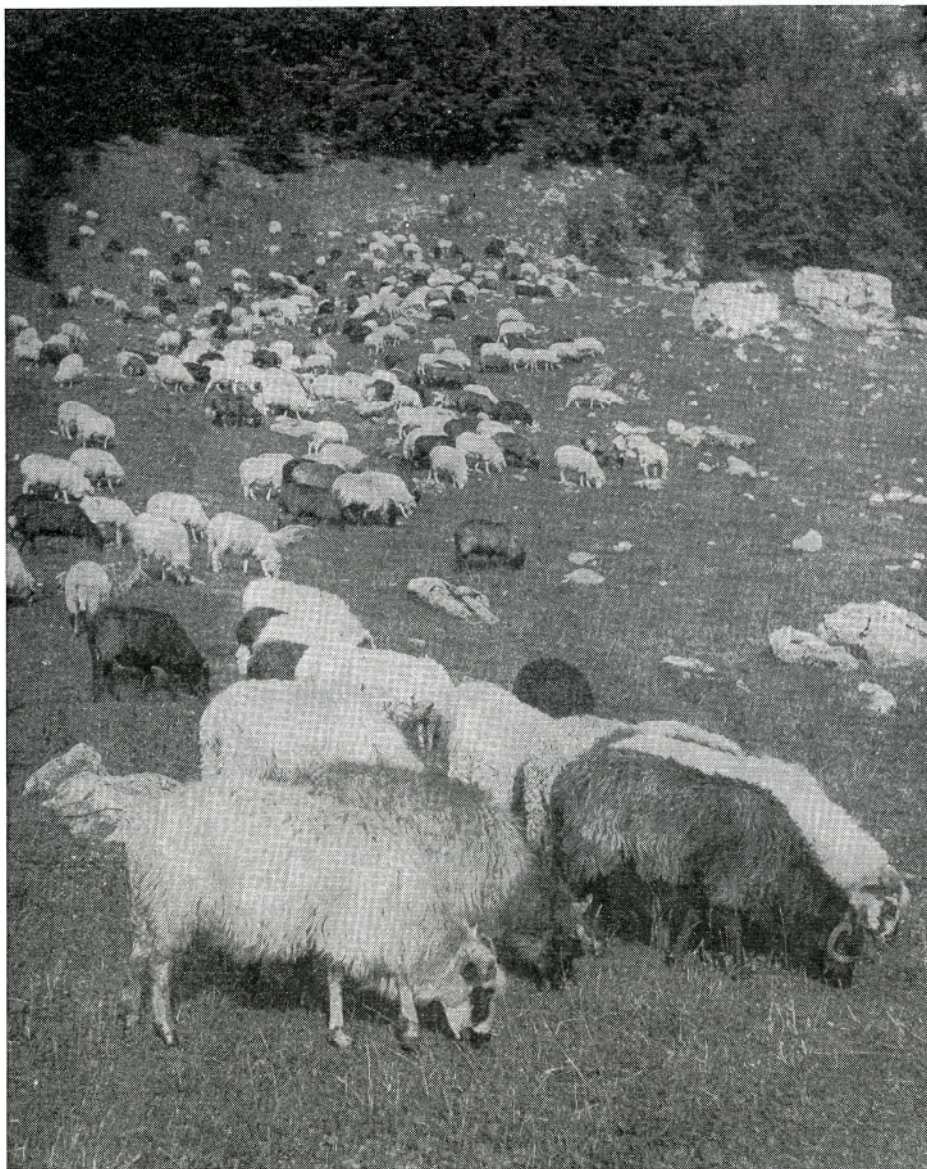
Bůh však nezajišťuje jen naše tělesné potřeby, ale ve stejné míře se stará

i o naše potřeby duchovní. Bůh nám dal schopnost přijímat pokrm, abychom mohli růst a žít. Ale dává nám také schopnost vírou ovládat životní těžkosti a problémy. A to je duchovní funkce, kterou žijeme.

Průměrní křesťané většinou pocítují duchovní nedostatek jenom proto, že nevědí, jak dosáhnout ony dobré dary, jež Bůh pro ně připravil. Je snadné říci, že věříme v Boha. Mnohdy se však za takovým vyznáním skrývá pouhé přesvědčení o jeho existenci. Nikdo v něj však opravdu nevěří, dokud není připraven světit celý svůj život do jeho péče. K místu, kde budeme přesvědčení o Boží existenci, se můžeme dostat docela jednoduchou rozumovou a logickou cestou. Je k tomu zapotřebí jen trochu rozumové odvahy a rozhodnosti. Skutečná víra v Boha je ovšem něco více. Je to proces, jímž si ve svém životě přivlastňujeme Boží moc a sílu.

Věříme-li lékaři, potom se se svou nemocí svěříme do jeho péče a řídíme se jeho radami, protože věříme, že nám zdraví vrátí. Jestliže věříme Bohu, důvěřujeme mu a celý svůj život přijímáme z jeho ruky jako dobrý dar. A k tomuto daru nám také dává všechny potřebné a dobré dary, bez nichž žít nemůžeme. Nemusíme však o ně žádonit, protože je máme. Ony jsou pro nás připraveny a získáme je cestou víry. Pán Ježíš nás ujistil: „Věřte, že všechno, oč v modlitbě prosíte, je vám dáno, a budete to mít.“ (Mar 11, 24) Jinými slovy vyjádřeno to znamená, že opravdu všechny dobré dary jsou naše.

David otevírá svůj žalm ujištěním, smělým vyznáním současné důvěry v Boží vedení, ale i jistým pohledem do budoucnosti. „Hospodin jest“ – to je přítomnost. „Nebudu mítí nedostatku“ – to je budoucnost. Náš nebeský Otec je Bohem pro přítomnost i pro budoucnost.

JAN WILLIAMS, *misionář Tichomoří*

MILOSLAV ŠUSTEK

K řadě věrných Božích svědků, kteří nesli krásné jméno Jan, patří též Jan Williams, kterého Bůh od dětství připravoval pro velké dílo evangelia. Měl zbožnou matku, která mu vštěpovala úctu k Bohu a lásku k lidem.

Když Jan vyrostl v hezkého mladíka, nastoupil sedmiletou učební dobu ve velké strojírně pana Tonkina v Londýně. Tento poznal brzy, že si vybral dobrého učně. Jan byl veselý, pracovitý a podnikavý. Každý se mohl přesvědčit o tom, že nenávidí jakoukoli lež a faleš. Pan Tonkin si jej brzy vzal jako pomocníka do kanceláře a prodejny.

Uváděl jej do účetnictví a s radostí zjišťoval, že získal velice nadaného mladého muže. Po určité době zjistil, že Williams se po obědě vždy nenápadně vytratí. Zatímco dělníci využívali další půlhodiny polední přestávky, on šel do velké dílny a bušil do kovadliny. Pan Tonkin a jeho manželka jej přistihli, jak dělá přímo uměleckou práci ze železa. Tu k nim přistoupil jiný mistr a pravil: „Ano, Jan Williams zde stráví všechnen volný čas. Sleduje naši práci a dává pozor, aby mu nic neušlo. Měl bych z toho radost, kdybych ho mohl vyučit zámečnictví.“ Po těchto slovech mistra si Jan

dodal odvahy a přiznal se, že práce v dílně je mu milejší než činnost v kanceláři a prodejně. Pan Tonkin souhlasil s tím, aby byl zaučován i v zámečnictví.

Jan se učil sedmý rok. Jeho maminka, která věděla dobře, jak pilný a snaživý je její syn, začala mít o něj starost. Jan ve styku s kamarády začal ztrácet víru a kdysi tak zbožný chlapec nechtěl nic slyšet o víře svého dětství. Jednou v neděli večer se vytratil z domu svého mistra a čekal na několik svých kamarádů, s nimiž chtěl zase strávit pestrý večer. Vtom právě vyšla ze dveří paní Tonkinová se zpěvníkem v ruce. Nemohla jít kolem milého Jana, aniž by jej požádala, aby šel s ní do modlitebny. Její pozvání znělo tak srdečně a mateřsky. Jan

se styděl odmítnout její prosbu. Bylo mu to strašně nepříjemné, že ji potkal, ale šel s ní.

Mrzutě seděl vedle ní v modlitebně, přál si, aby mohl co nejdříve zmizet. Závíděl v tuto chvíli svým veselým druhům. Vtom vystoupil kazatel a četl text Písma: „Co by bylo platno člověku, kdyby celý svět získal a na své duši škodu utrpěl!“ (Matouš 16, 26) Tato slova mu pronikla srdcem. Od toho dne se všechno s ním změnilo. Ještě po letech si přesně vzpomínal, kterými dveřmi vešel do této modlitebny, neboť ona bohoslužba se stala pro něj rozhodující pro celý život. Se vši rozhodností zpřetrhal Jan styky se svými dřívějšími kamarády. Celý jeho život patřil nyní Pánu, k němuž jej učila volat jeho matka. Ničeho se nebál tolik jako toho, že by se mohl ještě jednou stát nevěrným svému Pánu. Volné chvíle v učební době využil k tomu, aby pomáhal lidem, kde se dalo. Chtěl se však naučit svým bližním více a lépe pomáhat. Jak velice se zaraďoval, když se dověděl od několika mladých lidí, že se scházejí každé pondělí večer po práci a vzájemně si pomáhají v činnosti dobra. Jan byl brzy jedním z nejhorlivějších mezi nimi. Měli radostné a upřímné přátelství. Chovali se k sobě jako bratři. Jeden řekl druhému čestné jeho chyby a společně prosili Boha o vítězství nad nimi. Byl-li někdo nemocný, rádi jej navštívili, potěšili jej a pomohli mu. Ve sboru převzali biblické vyučování ve skupinkách.

„Přijdeš zítra do shromáždění?“ tázal se Jana jeden přítel. „Zítra, copak je zítra?“
— „Víš, kazatel Wilks má jednou ve čtvrtletí misijní shromáždění. Nemohu ti ani vyličit, jak je to krásné. Musíš to sám slyšet!“

S radostným srdcem šel Jan příštího večera se svými přáteli do sboru. Ze všech stran přicházeli lidé. Pak zazněly modlitebnou mohutné písně. Potom nastalo úplné ticho. To kazatel Wilks začal nadšeně vyprávět o misích. Jan najednou neviděl sál a přátele. Viděl nádherné tichomořské ostrovy, květy zářivých barev, překrásné zelené stromy, hory, které se odrážely v čistých jezerech jako v zrcadle. Ale uprostřed této krásy viděl ubohé a nešťastné lidi, jejichž bídu není možno popsat. Viděl v duchu pohany, kteří musejí bez útěchy žít a umírat, protože neznají Spasitele. Viděl divočky, kteří se vzájemně nenáviděli. Někteří byli i lidojedy a konali strašné ukrutnosti, protože nevěděli nic o Boží lásce. — Čím déle kazatel hovořil, tím více bylo srdce Janovo zachvacováno hlubokým soucitem. A nyní

slyšel kazatele pokračovat: „Těšte se z toho, že z ostrovů Jižního moře přišla první radostná zpráva. Víte dobře, jak naši poslové tam dlouho marně pracovali. Nyní vzešlo světlo. Král Pomare z ostrova Tahiti se stal křesťanem a mnozí jeho lidé jej následovali!“

V celém shromáždění nastal radostný pohyb. Kazatel mluvil o poli, které dožrálo ke žni, ale že je nedostatek dělníků. Janovo celé srdce bylo naplněno touhou pomoci lidem v dalekých zemích. Ale takové přání se zdálo být příliš nedostupným chudému učni. Mohlo by se splnit? — Mluvíci pokračoval: „Hledající a toužící pohané přicházejí ze sousedních ostrovů a prosí misionáře, aby jim pomohli a poslali jim křesťanské učitele. Ale není nikoho, koho bychom mohli poslat. Buď musejí zemřít v temnotě pohanství, nebo jim musíme okamžitě poslat pomocné síly. Není zde nikoho, kdo by byl ochoten dát svůj život k dispozici pro věc Spasitelovu?“

Touha Janova byla stále hlubší a mocnější. Ale mlčel. Ani svým přátelům o tom zprvu nic neřekl. Jen s Jedním o tom mluvil, se svým Bohem. A v modlitbě se mu dostávalo stále více radosti a síly. Nakonec se rozhodl mluvit o věci se samým kazatelem Wilksem. Ten mu radil, aby napsal vedoucím londýnské misijní společnosti. Jan jim psal a dal v dopise cítit, na koho spoléhá a komu všechno klade do rukou: „Snažil jsem se napsat všechno otevřeně a co možná nejdůkladněji. Když však to, co jsem napsal a co o mně říká kazatel Wilks, se nesetká s vašim plným souhlasem, pak doufám a prosím, abyste mne nepovzbuzovali k misijní službě.“

Snad to byla právě skromnost, pokora a bázeň Boží u Jana, které přesvědčily vedoucí misijní společnosti, že Williams se hodí pro misijní službu. Byl ihned přijat. — Co tomu ale řekne jeho matka? Milovala svého syna z celé duše. Avšak její soucit s ubohými pohany byl tak veliký, že byla ochotna nechat jej radostně jít za vznešeným cílem. — Zůstala tu ještě jedna překážka. V Janově sedmileté učební době bylo ještě třeba doplnit posledních sedm měsíců. Volání z ostrovů Jižního moře bylo stále naléhavější a Janovo srdce hořelo. Proto si dodal odvahy a šel ke svému představenému. Ten, pod vlivem slov své manželky, paní Tonkinové, rád mu odpustil posledních sedm měsíců. Učení zářil radostí: „Já tedy mohu skutečně začít hned s výukou pro své misijní poslání!“ „Již dnes, chceš-li, můj

milý. Tvoje učební doba je u konce. Jdi s Bohem!“

Nyní nastalo další pilné učení. Spolu s osmi jinými mladými lidmi připravoval kazatel Wilks Jana Williamse pro misijní dílo. Využili každé hodiny ke studiu. Kromě toho museli mladí muži získat co nejvíce vědomostí z oboru zdravotní a řemesel. — Po jednom roce pilné práce byl Jan Williams slavnostně vyslán, aby působil mezi pohany na ostrovech v Tichomoří jako posel evangelia. Jan nikdy nezapomněl na to, jak mu bylo u srdce, když mu milovaný bratr Jakub dal bibli do rukou a řekl mu: „Jdi, můj milý bratře, zvěstuj věrně vzácnou pravdu, která je napsána v této knize!“

Dne 17. listopadu roku 1816 loď „Harriet“ vyplula na širé moře. Mezi cestujícími se nacházel Jan Williams a Mari, kterou si vzal právě za ženu. I její srdce se rozhořelo pro Spasitele a pro ubohé pohany. Byla právě tak sebeobětavá a odvážná jako její manžel. Rozloučení s přáteli a příbuznými bylo pro oba velmi těžké. Zvláště s maminkou se Jan těžce loučil. Ta však byla statečná i v této hodině a ráda jej nechala jít do dalekých zemí. Jan stál vedle své mladé paní na palubě lodi „Harriet“ a díval se ještě jednou na svou milovanou vlast, snad naposled. Přesto bylo jeho srdce plno radosti. Splnilo se jeho přání a on mohl jít k ubohým duším a přinést jim radostnou zvěst o Spasiteli. Když misionáři, kteří jeli spolu s ním, pocítovali úzkost a strach, stálo jim podívat se na radostný obličej Janův a zase dostali novou odvalu. „Je jako malé dítě,“ pravili. „Tak velice se těší na svou práci.“

Kapitán byl velmi potěšen tím, jak se Williams zajímal o jeho loď. Neměl dosud na palubě cestujícího, který by byl tak důkladně pozoroval „Harriet“ a tajemství její stavby. Prohlížel si každý šroub. Zkušenosti, které získal v dílně Tonkinově, mu pomohly probádat tajemství stavby lodi. Čemu nerozuměl, to si nechal vysvětlit od námořníků. Ti se radovali pokaždé, když uviděli na palubě muže se zářivými očima. On totiž neměl zájem jen o loď. Snažil se v teplé srdečnosti být přítelem každému, počinaje starým kormidelníkem a konče nejmenším námořníkem. A když mu důvěřovali a on jim mohl říci něco o svém Spasiteli, pak byl přestastný. Stále se snažil najít příležitost, aby mohl bližním prokázat malou službu nebo způsobit radost. Takto si brzy získal na lodi mnoho přátel.

(Pokračování příště)

NA ZÁRMUTEK nemáš právo!

Mnozí lidé mají myslné představy o životě a povaze Kristově. Domnívají se, že neznal vroucnost a radost, že byl nelibostný, přísný a neradostný. V mnoha případech tyto myslné představy vrhají zkreslené světlo na křesťanství, takže se někteří domnívají, že věřící musí být chmurný.

Casto se říká, že Ježíš plakal, ale že Jej nikdo neviděl se smát. Náš Spasitel byl skutečně mužem zármutku a věděl, co je hofe, neboť otevřel své srdce všem bolestem lidí. Ale přesto, že jeho život byl sebezapíravý a byl zastíňován strastmi a starostmi, jeho duch nebyl zlomen. Jeho tvář nesla stopy zármutku a nespokojenosti, nýbrž vždy výraz pokoje a jasu. Jeho srdce bylo zdrojem života; a kamkoli přišel, přinášel odpočinek a pokoj, radost a blaženost.

Náš Spasitel mluvil o hluboce závažných otázkách a Jeho způsob řeči byl velmi vážný; Ježíš však nikdy nebyl trudnomyslný nebo zachmuřený. A proto i život těch, kteří jej následují, bude naplněn vážnými předsevzetími. Vždyť Ježíšovo náboženství ne-

uhašuje jas radosti, nepotlačuje veselost, ani mrakem nezastírá usměvavý zářící obličej.

Když příliš uchováme v našich myslích nepěkné a nesprávné činy jiných lidí, potom nikdy nebudeme moci milovat lidi tak, jak Kristus miluje nás. Jestliže však naše myšlenky prodlévají v podivuhodné lásky Kristovy a jeho milosrdenství k nám, pak stejný duch bude proudit k ostatním lidem. Měli bychom se vzájemně milovat a vážit si jeden druhého přes chyby a nedokonalosti, jež nemůžeme nevidět. Musíme přestovat pokoru, nedůvěru k sobě a trpělivou shovívavost k chybám jiných. Toto potlačí jakékoliv malicherné sobectví a učiní nás snášenlivými a šlechetnými.

Zalmista nás vyzývá: „Dousej v Hospodina.“ (Zalm 37, 3) Každý den má svá břemena, své starosti a svízele. A my, když se s někým setkáme, jak rádi hned mluvíme o svých těžkostech a trápeních. Naše nitro se naplňuje takovým množstvím zbytečných starostí, oddáváme se strachu před tolika věcmi a projevuje se v nás neklid

v takovém rozsahu, že by se někdo mohl domnívat, že nemáme soucítěního a milujícího Spasitele, ochotného kdykoliv vyslechnout všechny naše prosby a poskytnout nám pohotovou pomoc v každém okamžiku, kdy ji potřebujeme.

Někteří lidé žijí v ustavičném strachu a dělají si zbytečné starosti. I když jsou každý den obklopeni důkazy Boží lásky, i když každý den zakoušejí štědrost jeho prozřetelnosti, přece přehlížejí tato přítomná požehnání. Jejich myšlenky neustále prodlévají u něčeho nepříjemného, o čemž se domnívají, že může přijít. Je ovšem možné, že vskutku existuje nějaká těžkost, která, i když je nepatrná, zatemňuje jejich zrak, takže nevidí mnohé věci, jež zasluhují vděčnost.

Je to ovšem správné, že jsme tak nevěřící? Proč bychom měli být nevědění a nedůvěřiví? Vždyť Ježíš je náš přítel a celá nebesa mají zájem o naše blaho. Nedovolme proto, aby svízele a starosti znepokojovaly naši mysl a mrakem zastíraly naše čelo. Připustíme-li to, budeme mít vždy něco, co nás bude trápit a zneklidňovat. Nesmíme trpět starostmi, neboť ty nás jen mučí a vyčerpávají. Pamatujme vždy na jistá Boží zaslíbení. Jedno z těch mnohých zní: „Uval na Hospodina cestu svou, a slož v něm nádeje, on zajistí všechno správi.“ (Zalm 37, 5)

E. G. Whiteová

DĚJINY BABYLÓNA POTVRZUJÍ BOŽÍ SLOVO

Rozvaliny Babylóna se nacházejí téměř 100 kilometrů jižně od Bagdádu, hlavního města Iráku. Dokonale stavěná silnice vede přímo k pozůstatkům největšího velkoměsta starověku. Přicházíme-li ze severu, uvidíme nejdříve pahorek nepravidelného tvaru, nyní nazývaný Tell Babil, jenž pod sebou skrývá ruiny Nabuchodonozorova letního paláce. Silnice pak protíná nejsevernější část městské zdi, která se v současné době podobá vlnitým vyvýšeninám a vede cestovatele přímo do vnějších čtvrtí Nabuchodonozorova města.

Železniční trať Bagdád–Basra probíhá paralelně se silnicí. Kdo přijíždí do Babylóna vlakem, očekává pochopitelně, že uvidí nějaké nádraží. Před několika lety tam skutečně ještě bylo; nazývalo se „Zastávka Babylón“. Četl jsem o tom již dříve a také jsem viděl obrázky této železniční stanice, která však po ukončení vykopávek byla zrušena.

Babylón kdysi ovládal svět. Z cizích zemí přicházeli do tohoto města vyslanci a poslové. Babylón byl kulturním a náboženským střediskem obrovské říše; bylo v něm mnoho paláců, chrámů, obchodních domů a vojenských základů. Žily v něm tisíce lidí. Ulice se hemžily obchodníky, řemeslníky, vojáky a úředníky. Z četných oltářů ustavičně stoupala vzhůru vůně kadidla.

Dnes tvoří oblast dnešního Babylóna již jen světle hnědé pahorky sutin, písku a cihel. Tuto pouštinu trochu oživují pouze datlové palmy a místa vykopávek.

Při pohledu na celý rozsah zkázy myslí člověk bezděčně na stará biblická proroctví o pádu Babylóna a o jeho věčné opuštěnosti. Když jsem spatřil otvory ve stěnách a zdech, v nichž, jak mě můj průvodce ujistil, žijí sovy, a když se mezi ruinami paláce vynořil plachý šakal, napadla mi nejednou slova Izaiášova proroctví: „Ale lita zvěř tam odpočívati bude, a domové jejich šelmami naplněni budou; bydleti budou tam i sovy, a příšery tam skákati budou. Ozývati se také budou sobě hrozné potvory na palácích jejich, a draci na hradích rozkošných.“ (Iz 13, 21. 22; srovnej Jer 51, 37. 58)

Případ, kdy šakal vnikl do opevněného města nebo dokonce do jednoho z jeho paláců, byl ve starověku tak vzácnou a neslýchanou událostí, že to bylo uváděno v oficiálních zprávách. Na jedné tabulce s takovými záznamy je zapsáno, že 26. dne 12. měsíce v Nabuchodonozorově 37. roce se dostal do města Borsippa šakal. Z toho se dá snadno usoudit, jak neuvěřitelně to muselo znít v oné době, že by se nádherné paláce mohly někdy stát místem, kde by žila zvířata pouště.

Není nutno se dlouze pozastavovat

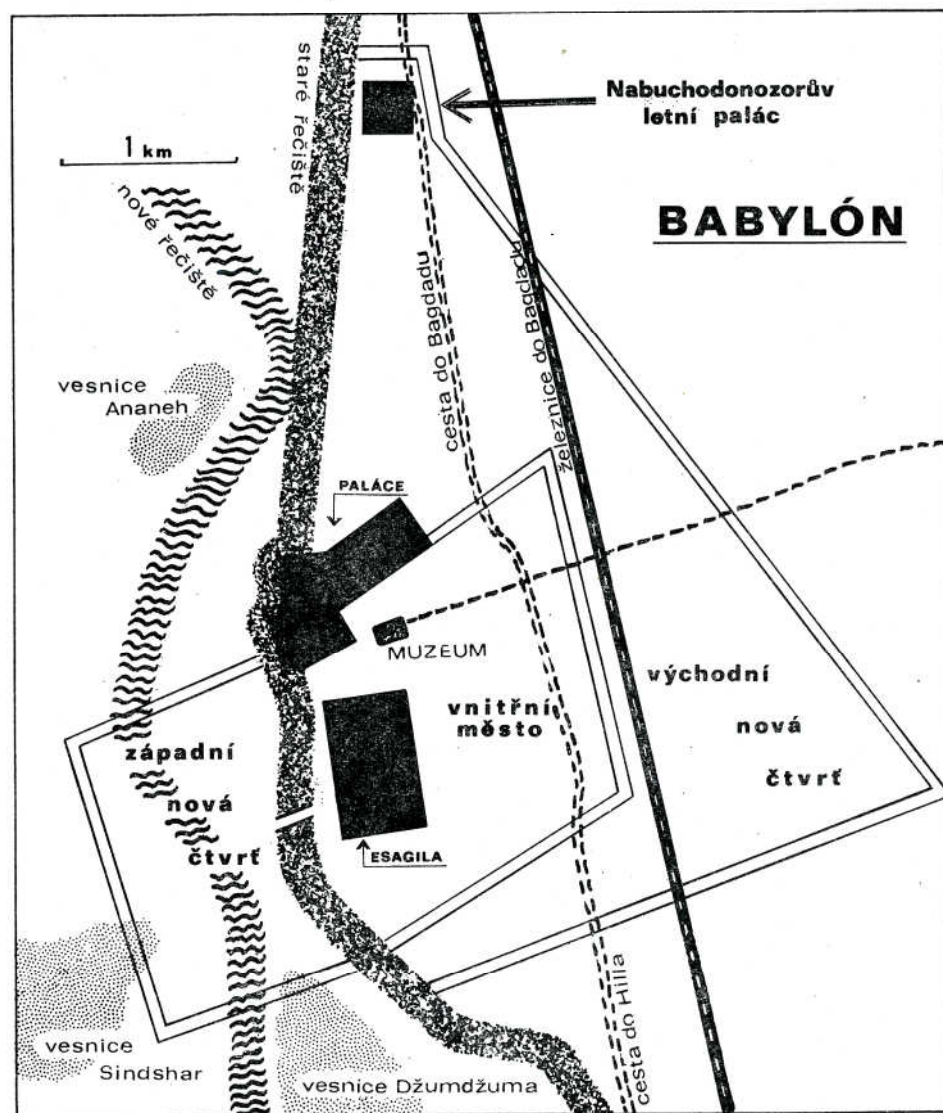
nad dnešním stavem babylónských zřícenin, abychom v podrobnostech ukázali, jak se splnila proroctví o tomto městě. Postačí jedno zjištění skutečnosti: tato metropole, jak to bible předem oznámila, nebyla nikdy znovu vybudována, zatímco jiná města starověku — Řím, Athény, Damašek — přesto, že byla také rozbořena, povstala k novému životu a opět nabyla důležitosti.

Mnozí návštěvníci babylónských zřícenin jsou hluboce dojati skutečností, že se biblická proroctví splnila jak v podrobnostech, tak i ve svém celku. Zároveň je překvapuje okolnost, že se v bezprostředním sousedství zřícenin, a dokonce přímo na území bývalého města, nachází ještě několik vesnic. Táhne se, jak to možno sloučit s proroctvím, že „nebudou se v něm osazovati na věky, ani bydleti od pokolení až do pokolení“ (Iz 13, 20). Nebo se snad proroctví splnila jen v hrubých rysech?

O tomto problému lze uvažovat ze dvou hledisek. Na jedné straně může-

me vycházet z doslovného výkladu proroctví, na druhé straně je možno pokusit se vyložit jeho širší význam. Podívejme se nejdříve, zda předpoklad doslovného naplnění proroctví vede k cíli.

Výrok u Izaiáše 13 byl napsán kolem roku 700 př. Kr., v době, kdy Babylón měl rozlohu asi 2,5 čtverečního kilometru (= 250 hektarů) a měl jen jednu městskou čtvrť, jež je v přiloženém náčrtku označena jako „vnitřní město“. Babylón se nacházel na východním břehu Eufratu a byl pojištěn na všech čtyřech stranách opevňujícími hradbami. Jeho paláce a správní budovy se nacházely na severozápadním konci. Esagila — velký, Mardukovi zasvěcený chrámový komplex — se prostíral podél řeky. To bylo celé město. Nová čtvrť západně od Eufratu a rozlehlá východní část, kterou Nabuchodonozor nechal obehnat hradbami, před dobou tohoto panovníka k Babylónu nepatřily. Prorok Izaiáš prorokoval více než jedno století před Nabuchodonozorem.

Při studiu topografie starého Baby-lóna se mimoto zjišťuje, že řeka Euf-rat, která kdysi tekla téměř přímým tokem ze severu na jih, opustila své řečiště a nyní teče trochu západněji. V ná-črtku zde otiskném je zakresleno staré i nové řečiště. V okruhu a v blí-žlosti zřícenin se nacházejí čtyři vesni-ce. I tyto je vidět na náčrtku. Jedna z těchto vesnic, Ananeh, leží zcela mimo staré město. Totéž platí o vesni-ci Kuereš, jež se nachází převážně ve starém řečišti Euf-ratu. Na základě skutečnosti, že tato malá vesnice hra-níčí těsně s impozantními hromadami sutin starého Baby-lóna (a to někde-jšího palácového území) a že Euf-rat protéká západně od ní, může návštěv-ník dospět ke klamnému závěru, že vesnice zabírá jednu část starého mēs-ta. Tak tomu však není, jak ukazuje každá mapa Baby-lóna a jak jsem se mohl přesvědčit na základě vlastního zkoumání. Obě další vesnice, Sindžar a Džumdžuma, zabíhají poněkud do západní čtvrti Nabuchodonozorova Ba-by-lóna. Tato obydlená krajina však za Izaiášovy doby ještě vůbec neexisto-vala.

Jediný člověk, který bydlí na území vnitřního města, je hlídač zřícenin a malého muzea. Je zaměstnancem úra-du památkové péče. Jeho domek stojí vedle muzea, blízko vchodu k paláco-vému území. V době mých návštěv nebydlel kromě tohoto hlídače žádný jiný člověk na území, jež Baby-lón za-bírá za Izaiášovy doby. Proto lze plným právem říci, že se předpovědi proroka o Baby-lónu doslova splnily v tom rozsahu, jaký toto město tehdy mělo. Chceme-li Izaiáše 13 chápat do-slovně, pak nutno jasně rozlišovat mezi Baby-lónem před Nabuchodonozo-rovou dobou a po ní.

Jiní vykladači Izaiášových prorocství ponechali podrobnosti tohoto básnic-kého popisu budoucnosti bez povšim-nutí a snažili se spíše o pochopení jeho hlavního obsahu, hlavních rysů. Smysl prorocství, aniž by se pozměnil význam jeho doslovného znění, možno vyličit takto:

Baby-lón, nejkrásnější ze všech krá-lovství, nádherná okrasa Kaldejských, bude jako Sodoma a Gomora. Nebude ani obydleným městem ani místem, kam by se stěhovali Arabové z pouště. Ani pastýři tam nebudou hledat úkryt pro ovce.

Shrnou-li se takto hlavní myšlenky prorocství, pak musí návštěvník ruin přiznat, že se tento odvážný výrok splnil naprosto otřesným způsobem. Když jej Izaiáš napsal, byl Baby-lón ne-jen daleko od svého zániku, nýbrž byl dokonce před rozkvětem, jakého před-tím ještě nikdy nedosáhl. Více než sto let po Izaiášovi učinili Nabopolazar a Nabuchodonozor Baby-lón hlavním městem velké říše, vybudovali paláce, zvelebili chrámy a podstatně rozšířili území města. V té době si jistě mnohý přemýšlivý čtenář Izaiášovy knihy kladl otázku, jakým způsobem se mají

vůbec uskutečnit prorocství o Baby-lóně.

Asi po 160 letech učinil Kýrus, u Izaiáše 44 a 45 předpověděný „pas-týř“ a „pomazaný“ Hospodinův, konec říši babylónské. Město samé nechal dále stát jako jedno z hlavních měst nově vzniklé říše perské. Mělo se tedy snad splnit jen jedno Izaiášovo pro-roctví, druhé však ne? Nikoliv! Posel-ství služebníků Božích jsou pravdivá, i když uplyne mnoho času, než se uskuteční. Mohou přicházet a odchá-zet pokolení za pokolením a tázat se, kdy nastane to, co Boží slovo oznamu-je. Často teprve po dlouhé době se pozná, že ze všech prorocství, jež Bůh dal, „ani jediné slovo z nich nepomi-nulo“. (Jozue 23, 14)

Po dobytí Baby-lóna Kýrem v roce 539 př. Kr. mohlo toto město udržet ještě téměř 60 let svůj lesk a svou slávu. Roku 482 př. Kr. došlo v Baby-lóně ke dvěma — i když jen krátkým — povstáním: obyvatelé se vzbouřili proti svým perským pánům. Xerxes, který tehdy byl ve čtvrtém roce své vlády, tato povstání nemilosrdně po-tlačil. Aby v budoucnu předešel všem snahám Baby-lónanů o vybojování nezávislosti, dal zbořit paláce a chrá-my, velkou chrámovou věž a mohutné opevňující hradby. Nakolik zůstaly uchráněny před Xerxovým hněvem čisté obytné čtvrti, není nám známo. Rozhodně však v té době, více než dvě stě let po napsání Izaiášovy knihy, bylo možno již poznat, jak se jeho prorocství začala naplňovat. Rozboření města neodpovídalo ovšem ve všech bodech předpovědi, neboť v Baby-lóně stále ještě bydleli lidé.

Během dalšího půldruhého století

nezměnilo se nic na částečném zničení města. Když Alexander Veliký na své válečné výpravě přišel do Baby-lóna, rozhodl se povýšit jej na hlavní město své říše, která se rozprostírala od In-die až do Řecka. K tomuto rozhodnutí jej přimělo jak slavné jméno tohoto města, tak i skutečnost, že se nacháze-lo v geografickém centru jeho četných nových výbojů. Avšak Alexandrova předčasná smrt zabránila tomu, aby sláva Baby-lóna ještě jednou vzkvetla.

Alexandrovi následovníci zavrhlí jeho plán a zvolili si místo u Tigridu, aby tam vybudovali nové hlavní město. Seleukia, rezidence Seleukovců, ležela přibližně 80 kilometrů severně od Baby-lóna. Od založení Seleukie začal počet obyvatel starého Baby-lóna rychle klesat, ale teprve v křesťanské době byl úplně opuštěn. Po staletí sloužil jako kamenolom. Vykopávaly se tam cihly pro budování nových staveb. Tak byla z babylónských cihel vystavěna velká přehrada na Euf-ratu u Hundiye, dále četná města a mnoho vesnic v okolí. Až do novověku se pokračo-valo v bourání starověkých staveb. Teprve v minulém století tomu bylo zamezeno.

Trvalo to staletí, než se předpovědi starozákonních proroků staly skuteč-ností. Jedna generace za druhou od-cházela, aniž by bylo možno zjistit významně náznaky naplnění těchto prorocství. Avšak Bůh, Pán historie, nezapomněl na to, co oznámil. Baby-lón, kdysi „ozdoba království“, je dnes velkým územím hromad sutin a ruin, a „okrasa důstojnosti Kaldejské“ je opuštěným místem.

Prof. S. Horn

TELEFON

„DÁVEJTE POZOR,
JAK SLYŠÍTE...“ (Luk 8, 18)

Zavěsil jsem. Proč mě volal?

Aaa! Ano, Pane... už to vím.

*Mluvil jsem příliš a málo jsem
poslouchal.*

*Odpust', Pane, mluvil jsem sám
a nerozmlouval jsem,
vnutil jsem svoji myšlenku
a nejen sdělil.*

*Protože jsem neposlouchal,
ničemu jsem se nenaučil.*

*Protože jsem neposlouchal,
nic jsem si nevzal.*

*Protože jsem neposlouchal,
nic jsem nepřijal.*

*Odpust', Pane, měl jsem spojení,
a nyní je přerušeno!*

PUBERTA

V naší rubrice určené především pro rodiče, dostáváme se k rozboru závažného a složitého období ve výchově a růstu každého jedince. Je to období puberty. Její začátek určuje u dívky první menstruace a u chlapce možnost prvního výronu semene. Puberta obvykle trvá asi dva roky. Je ukončena plnou tělesnou pohlavní zralostí. Také zde můžeme počítat s časovým posunutím zpět i vpřed. Záleží totiž na osobních dispozicích a okolních vlivech. V posledních letech došlo u děvčat k zřetelnému předstihu první menstruace. Přibývá děvčat, která začínají mít svůj pravidelný cyklus již mezi desátým a dvanáctým rokem. Není to tedy naprosto žádná chorobná abnormalita.

V pubertě dochází k viditelnému vyrovnání jednotlivých částí těla, tedy ke sladení zevnějšku. V první fázi druhého přeměny postavy byl viditelný růst nohou a rukou, nyní roste zvláště trup. Tím dochází k vyrovnání proporcí. Vyvíjejí se také pohlavní znaky. Vyhněme se v této souvislosti nesprávným závěrům. Jestliže patnáctileté děvče je dokonale vyvinuto po tělesné stránce, je to jen v těch nejřidších případech znamením ukončeného vnitřního vývoje. Naproti tomu může dívka projevovat značný sexuální zájem, ale nemusela dosáhnout ještě vnější zralosti.

Věnujme se nyní vnitřnímu vývoji, který můžeme nazvat obdobím budování. Mladý člověk se naučil používat svou sílu a činnost. Teď se silně zaměřuje dovnitř a uvědoměle se

zabývá sám sebou. V odborné literatuře se dočítáme, že nyní vzniká něco jako životní plán. Nezaměňujme to však s volbou povolání v tomto věku. I když volba povolání a životní plán mají něco společného, přece jsou podstatně rozdílné. Životní plán zahrnuje i budoucí povolání, ale jde ještě dál. Nejde zde ani tak o vnější, jako především o vnitřní uspořádání života. Mladý člověk začíná chápat co je mýněno pojmem budoucnost. Najednou cítí nutnost dát správný směr svému životu. Uvědomuje si, že život zvládne jen tehdy, bude-li umět podat co nejlepší výkony.

V této souvislosti rozlišujeme dva způsoby jednání. Na jedné straně je výkonnost jen ve fantazii. Mladý člověk se vžije do určité role a považuje se za takového, jakým by si přál být třeba za deset let. Zde vznikají potíže, když tyto mladí lidé musí ze svých výletů do budoucnosti zpět do tvrdé reality přítomnosti. Považoval-li se mladý muž třeba za automobilového závodníka s velkým příjmem, velmi trpí, že nedokáže vyjít ani se svým omezeným kapesným. A patnáctileté děvče, které ve své fantazii bylo oslavováno jako velká spisovatelka, se těžce smiřuje s tím, že ji učitel kárá za jazykové nedokonalosti písemných prací. Na druhé straně čeká vychovatele těžká práce, protože mnozí mladiství si vytvářejí příliš vysoký cíl. Při utváření svého životního plánu přehlížejí omezenost svých vlastních možností.

Většinou se mladí lidé nedokáží správně ohodnotit. Není to

jen z nedostatku životních zkušeností, ale zvláště proto, že nedokáží správně posoudit vlastní schopnosti. Tak se stává, že mnohý mladistvý si určí cíl, který při nejlepší vůli nemůže dosáhnout. Nejdříve mu to velice podníti tláčenost a s maximálním vypětím vůle dosáhne velkých výkonů. Ty však přesto nestačí k dosažení vytčeného cíle. Taková situace se může nebezpečně vyhnout. Každý učitel může vyprávět o žácích, kteří nejsou spokojeni se svými výsledky, třebaže jsou mezi nejlepšími. Dali si prostě vysoký cíl, ale uskutečnit ho nedokázali. Staly se i takové nešťastné případy, kdy takový žák, učeňník nebo student hledal východisko v sebevraždě. Pozůstali stojí před otázkou, co ho k tomu dohnalo. Často si ani nepovšimli, jak nedosažitelně vysoko ležely jeho vlastní cíle a jak dlouho trpěl v bezvýchodné situaci. Zde záleží na rodičích a vychovatelích, aby mladému člověku pomohli ke správnému ohodnocení sama sebe. Nemyslí se tím rozbořit mu jeho vysoké cíle, ale zabránit chorobným extrémům v ideálech. Jestliže někdo člověku uloží nějaký přemrštěný požadavek, pak se mu dokáže bránit a vytvoří si vlastní přirozenou sebeochranu. Ale jestli si mladý člověk uloží takový požadavek sám, potom se dostává do rozporné situace a většinou mu nedokáže vzdorovat.

Vychovatel by se tudíž neměl jen pečlivě starat o své svěřeníce po materiální stránce, ale měl by vyhledávat příležitosti k rozhovorům o jejich plánech a představách do života. Všimne-li si, že si někdo určil životní cíl, který za daných možností nebude moci dosáhnout, musí zasáhnout. Samozřejmě, že tak musí učinit velice opatrně, přesto však zcela jasně. Mladému člověku musí otevřít oči, aby poznal vlastní možnosti. Může jej povzbudit, aby si v rámci svých možností dal ty nejvyšší cíle. Přesto však úkolem vychovatele je přivést mladistvého ke kritickému hodnocení sama sebe, a to je pro vychovatele velmi těžký úkol.

Doporučili jsme, aby rodiče vyhledávali rozhovor se svými dospívajícími dětmi. Zkušenost však učí, že je to stále těžší. V tomto směru musíme rozlišovat dvě věci. V každé době byl takzvaný „generační problém“, který je tou první věcí. Dnes se k tomu druží ještě zvláštní konfliktní situace. Uvažujme nejdříve o tom prvním. Mladý člověk se v pubertě vypořádával s vnějším ovládnutím své osobnosti. Věnuje se jen svému vnitřnímu životu a velice kriticky prověřuje své okolí. Slovo kritika má velký význam. Měli bychom si uvědomit, že mladý člověk se ke všemu staví velice kriticky. To patří k přirozenému vývoji. Měli bychom si také jednou provždy ujasnit, jaké požadavky klademe na dospívajícího člověka. Nespolupracoval na utváření společenských zásad, ale požaduje se od něj, aby je respektoval jako dané veličiny. Očekává se od něj, že všechno uzná, třebaže mnohé nechápe.

Zde dochází ke generačnímu problému. Starší prožili, jak vznikaly a jak se vyvíjely určité dané skutečnosti. Mladý člověk vidí jen ztuhlou formu. Proto se začne tázat. Nejsou-li odpovědi jasné a jednoznačné, dochází ke konfliktům. Mnohým dospělým vadí nejen to, že se mladý člověk táže, ale i způsob, jakým formuluje své otázky. Právě podle způsobu otázky poznáme, že se mladý člověk skutečně táže opravdově a neformálně. Je to vlastnost mládí klást radikální otázky. Slovo radikální ukazuje na počátku kořen všeho. Radikální otázky se chtějí dostat až k věci, až k vlastnímu prapříčině. Dokazuje to silný nesouhlas s jakoukoli formou kompromisu. Dospělý člověk se životními zkušenostmi naučil srovnávat. Mladý člověk zná buď — anebo. Všechno jiné se mu jeví podezřelé. Právě zde vzniká kritika mladých. V jednotlivých případech můžeme mít pochybnosti o oprávněnosti kritiky mladých, ale v zásadě patří k normálnímu svérázu mladého člověka.

S radikalismem úzce souvisí touha mladého člověka začít nejrůznější všechno úplně od začátku. Nedůvěruje jakýmkoli předpokladům. Z toho rovněž pramení narušení vztah k tradicím. V této oblasti vzniká nejvíce konfliktních možností. Pro mnohé lidi má předávání zkušeností velkou cenu. Většinou k tomu mají dobré důvody. Ale mladý člověk nechce často uznat tyto důvody. Bylo by vychovatelsky zcela nesprávné chtít od dospívajícího něco, co neumí pochopit a co nedokáže uznat. Jsou různé společenské tradice, které vznikly ze zcela dobrého důvodu. Rodiče by se měli snažit tento důvod dětem vysvětlit. Právě v pubertě jsou přístupny rozumnému uvážování. Zameškáme-li zdůvodnění našich požadavků ať již z pohodlnosti nebo z neznalosti, nemáme nás nikterak překvapit, když se mladí lidé budou zdráhat uznat některé tradice a jejich formy. Někdy to vypadá, jakoby si mladí o sobě mysleli, že všechno vědí lépe; ale chtějí jen všechno přesně vědět a proto kladou radikální otázky a nedůvěřují tradici.

Jejich kritický postoj se nevztahuje pouze na oblasti, kde jde o předávání vnějších společenských forem a způsobů chování a jednání. Vztahuje se také na morálku, etiku a náboženství. V této souvislosti chci podotknout, že dnes nejde jen o běžný generační problém. Tento problém je spojen se ztřeštěnou konfliktní situací. Mladí lidé totiž pozorují, že starší mluví o různých morálních hodnotách jen proto, aby zachovali dobré zdání, a proto jim předhazují dvojkořist. Mnozí chtějí naučit mladou generaci něčemu, co už dávno starší neaplikují. Potvrzení toho je v široké oblasti morálky. Vždyť jsou to dospělí, kteří stále více hovoří o svobodě a volnosti v jednání. Nemohou se proto divit, když si mladí lidé dovolí svobodu tam, kde se to starší nehodí. Potíže, které z toho vznikají, přesahují generační problém. Proto má vy-

chovatel právě dnes velkou odpovědností. Výchova nemůže spočívat pouze v tom, že by předávala získané kulturní statky. Je to jistě důležitý úkol a je nepopiratelné, že vše podstatné musíme uchovat a předávat dál. Ale od vychovatele se dnes požaduje více. Jestliže se starší generace mohla odvolávat na zkušenosti a dávala mladým nejednu dobrou radu, pak to bude v budoucnu stále těžší. Životní podmínky se tak rychle mění, že návrat k vlastním zkušenostem je stále problematictější. Formální návody pro život jsou stále neúnosnější. Právě zde se dotýkáme podstatné zásady, kterou by měl křesťan pochopit. Písmo svaté na mnoha místech varuje před pouhým předáváním formálních pokynů jednání. Většina z nich je časově omezena a neprospějí nic, změní-li se podmínky. Výchova, která převážně pracuje s příkazy a zákazy, je od základu pochybená. Mají-li být zákazy působivé, musí být co nejkonkrétnější. V tomto případě konkrétní znamená být zaměřen na určitou situaci. Komu ještě prospěje takový zákaz, když už není tato situace?

Podívali-li se rodiče zpět na své dětství, setkají se se zákazy, které by už vůbec nemohly dávat svým dětem. Tento proces se bude stále zrychlovat a rozšiřovat na další oblasti. Zřetelně se mění naše bytové i pracovní poměry. Volný čas bude hrát stále silnější roli. S tím souvisí zásadně změněný postoj lidí k sobě navzájem. Z toho vyplývají nejen důsledky technické, hospodářské a sociální,

ale zasahují zvláště mravní normy naší existence. Pro vychovatele z toho vyplývají naléhavé závěry: neudílet zákazy, ale vtisknout zásady a měřítko! Zákazy jsou podmíněny situací, ale zásady a pravidla mají význam všeobecný. Nemá-li se mladý člověk ztratit ve světě zítřka, musíme ho naučit používat všeobecné zásady v konkrétních situacích. Rodiče nemohou dát svému dítěti pravidla jednání pro každý případ života. Takový katalog není, ani být nemůže. Mohou a musí mu však dát všeobecná pravidla,

aby se mohlo orientovat v různých situacích. Pak musí dítěti důvěřovat, že je bude umět případ od případu správně použít.

Samozřejmě, že v této metodě je určité riziko, ale nevidím jinou možnost. Právě v současnosti je vychovatel vyzván, aby zformoval dospívajícího v samostatně myslícího člověka. Tím jsme však na přísně biblické půdě. „Kdež jest ten Duch Páně, tu i svoboda.“ (2 Kor 3, 17) Také ve výchově platí odvažít se rizika svobody.

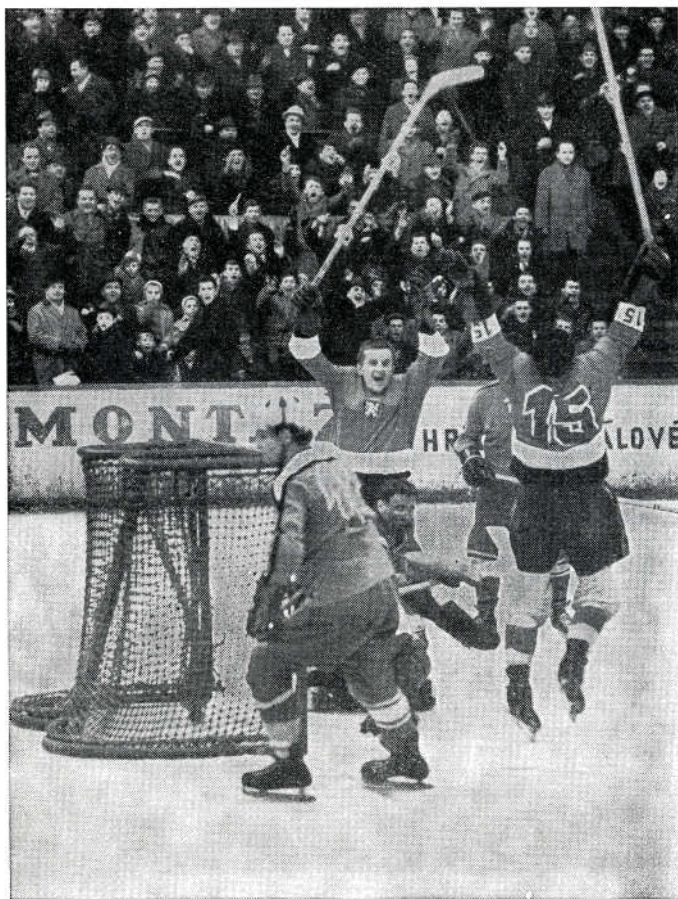
Bůh přijímá každého jednotlivce. Každému jednotlivci projevuje svou lásku a péči, svou milost i milosrdenství. Pán Bůh neuznává žádnou odpovědnost, v které by nás mohl druhý zastoupit, a proto také jednání lidí posuzuje případ od případu. Mladý člověk musí být vychován k tomu, aby si byl plně vědom vlastní odpovědnosti v jednání. Bůh sám mu nabízí svobodu. Někteří moderní vědci hovoří o tom, že člověk je odsouzen k svobodě. Z toho lze vyvodit, že někteří lidé považují svobodu za obtíž. Chtějí svalit odpovědnost na jiné. Jiní mají rozhodovat, co je správné a co není. Slovo Boží zná žádné přenesení odpovědnosti. Ve výchově to znamená, že mladý člověk musí být schopen svobodně a odpovědně učinit různá mravní rozhodnutí. My, vychovatelé, bychom mu prokázali velmi špatnou službu, kdybychom ho chtěli co nejdříve usměrňovat.

Dospívající v pubertě touží po dokonalé volnosti v rozhodování. Jestliže byla výchova až do tohoto období zaměřena na konečný cíl, sotva nastanou nějaké potíže. Apoštol Pavel přináší pojem svobody v souvislosti s „Duchem Páně“. Byla-li výchova prováděna v tomto duchu, nemusí se žádný vychovatel obávat rizika svobody. Díváme-li se na to jako křesťané, pak období puberty je velkou prověrkou dosavadní výchovy. Nyní se ukáže, jestli mladý člověk najde přiměřenou cestu a jestli dokáže použít mravní normy v určitých konkrétních situacích svého života. Musíme

při tom počítat také s tím, že se některý pokus nezdaří. Právě v tomto kritickém vývojovém období se setkáváme s odchylkami od očekávaného vzoru jednání. Vychovatel se nesmí dát zmást jednotlivými projevy, ale musí zjišťovat, zda mladý člověk ještě jde za původním velkým směrem. Je-li tomu tak, pak v podstatě, ale jen částečně, splnil úkol.

Rodiče i vychovatelé musí pomáhat ještě i v tomto vývojovém období. Mladý člověk bude vděčný za každou pomoc, když bude taktní a bude respektovat jeho osobnost. Vždy znovu si musíme uvědomit, že mladému člověku začíná nejtěžší úsek cesty. Doposud za něj většinou rozhodovali jiní. Starali se o to rodiče, a když to muselo být, použili i nutného tlaku, aby došli k určitému způsobu jednání. Rozumní rodiče přenechávají své dítě stále více sobě samému. Při tom může samozřejmě dojít i k nesprávným rozhodnutím. Někdy chce mladý člověk jednoduše vyzkoušet protiklad. Reagují-li pak rodiče tvrdě a neuváženě, může to vyvolat řetězovou reakci, kterou vlastně nechťela ani jedna, ani druhá strana. Jestliže dojde ke zřetelnému sejítí z cesty, přestoupil-li mladý člověk jasně všeobecně platné zásady, pak stojí rodiče před důležitým výchovatským oríškem. Teď totiž musí rozhodnout, zda má následovat trest, nebo ne. Nesmějí se řídit jen podle věku dítěte. Rozhodující by tu měl být celkový stav vývoje dítěte. Vnější stránka je zde podřadná. Je nutné přihlížet k vnitřní zralosti. Cím větší volnost jsem dal dospívajícímu k rozhodování, tím menší bude moje oprávnění k potrestání. Držel-li jsem ho ještě ve značné závislosti na své vůli a omezil-li jsem velice riziko jeho svobodného rozhodování, pak mám povinnost potrestat.

Mělo by být docela jasné, že mladistvý v pubertě by neměl být od rodičů tělesně trestán už kvůli posunutým vnějším poměrům síly. Ale mnohem více se jedná o vnitřní pochody. Uvědomili rodiče budou stále

rozšiřovat mladistvému prostor svobody. Tím na něj přenáší stálou větší odpovědnost. Tou měrou, jak roste jeho vlastní odpovědnost, zmenšuje se současně možnost zasáhnout trestem. Je nabíledni, že v tomto věku se už nehodí tělesný trest. Také jiný slabší trest je nevhodný pro tento věk. Výchovná pomoc se zde musí projevit docela jinak.

Na prvním místě je srozumitelné poučení. Mladý člověk v pubertě je nakloněn rozumovému uvažování. Může to být sice zdoluhavý proces, při němž vychovatel musí počítat se všemi zvláštnostmi mladistvého člověka v tomto vývojovém období, který všechny argumenty podrobuje přísné kritice. K tomu přistupuje ještě sklon k radikálním otázkám. Jsem-li jako vychovatel přesvědčen o správnosti svých názorů, nemusím se bát ani ostřejší výměny názorů. Běžné bude pro obě strany rozšířením poznání.

Někdy máme dojem, že se rodiče uvědoměle vyhýbají takovým prověrkám názorů svých dětí. Přirozeně, že je lehčí jednoduše něco poručit, nežli bojovat o porozumění. Je-li příčina ve vlastní pohodlnosti, pak je ještě naděje. Ukazuje-li však příčina na vnitřní nejistotu, to může být již nebezpečné. Jednoho dne to dojde tak daleko, že mladý bude příkazy prostě ignorovat. Nebude-li žádná možnost k rozpravě, dojde brzy k zjevnému odporu. Takovému vývoji lze nejlépe zabránit tím, že rodiče se nedají nikdy strhnout k tomu, aby ukončili s dítětem debatu. Také v tomto směru je zvyk druhá přirozenost. Zkušenost ukázala, že hlavní příčina přerušení rozhovorů obou generací tkví v samolibosti vlastního názoru. Platí to pro oba partnery. U mladého člověka je to většinou znakem vývojového období, u staršího ovšem znakem charakterové vady, a to je podstatně horší.

Tím jsme se dostali k druhé možnosti, jak pomoci mladému člověku tohoto věku: pomoci mu vlastním příkladem. O této otázce jsme již hovořili v jedné předchozí kapitole, ale přece chceme ukázat ještě na jednu skutečnost. Snad se dospělmu dařilo delší dobu dítěti něco jen předstírat. Ale v pubertě s tím nevystačí. Zde dítě vidí jasněji a je ve své kritice nemilosrdné. Co stačilo malému dítěti, to už nestačí pro dítě dospívající. Nedá se oklamat zdáním. Dospělý musí s barvou ven. V kritickém okamžiku se pak ukáže, jestli může poskytnout pomoc svým opravdovým příkladem. Vychovatel by nikdy neměl zapomenout, že z malého, lehce oklamatelného dítěte mu vyroste brzy kritický mladý člověk. V tomto poznání je velká síla k sebevýchově. Poznání dospívající, že příklad dospělého byl v některém místě jen fasádou, pak takový příklad zcela odmítne, protože má sklon k radikalismu. V takovém případě nezmůže mnoho ani pěkná domluva. Nezdár lze pak připsat větším dílem na konto dospělého. Z toho plynoucí závěr pro vychovatele je tedy tento: Nežli

příklad pokrytecký, pak raději žádný.

Obraťme se nyní k rozhodujícímu činiteli tohoto vývojového období. Již v předpubertálním věku získává pohlavní pud přednostní význam. V následujících letech se to ještě stupňuje. Dva činitelé jsou zde v napětí a určují myšlení, chování a citění. Na jedné straně je to dokonalý stupeň pohlavní zralosti. Pro chlapce to platí stejně jako pro

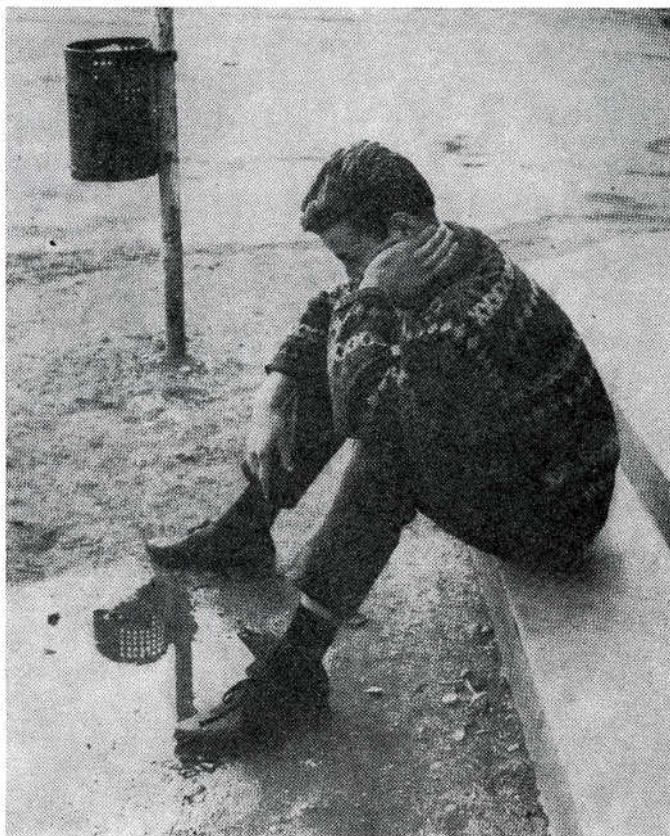
Rozlišujeme-li erotiku a sexualitu jako dva odlišné projevy, neznámá to, že budeme jeden projev přeceňovat a druhý podceňovat. Je naprosto nemožné, aby duševní láska zaujímala vyšší oblast, nežli smyslné uspokojení pudu. Je nesprávné podceňovat pud a dávat přednost lásce duševní. Kdo by to chtěl dělat, je v zajetí názorů, které nemají opodstatnění v biblí, ale jsou odvozeny od pohanské řec-

жих hoch najednou lepí na stěny svého pokoje fotografie lidí, kteří neodpovídají jejich vkusu. Také dívky začínají s podobnou výzdobou svého pokoje. Není to projev charakterové vady, je to jen výrazem okamžitého citového založení. Bylo by nesprávné chtít úplně zabránit snění. Je to přednost mládí, a nikdo by tomu neměl bránit.

Chci také varovat před tím, aby někdo ve snaze zabránit snění, odhalil zbožňovanou osobu v jejích slabostech. Dosáhneme tím většinou pravý opak. Vztah k němu se upevní. Zde je vlastně jen dvojí pomoc. Nejprve ať se dospělý snaží ovlivnit výběr mladého člověka. Možnosti jsou však omezené. Daleko úspěšnější je výchovatelsky zhodnotit vystřízlivění. Ne vždy dojde u mladého člověka k šoku ze zklamání, přesto však potřebuje pomoc rodičů, nebo jiných dospělých. V takovém případě je přímá cesta vždy tou nejlepší. Musíme apelovat na rozum a docela otevřeně přiznat před hochem nebo dívkou, že žádný člověk není dokonalý. Sebe do toho výslovně započítáme. Možná, že mladý člověk potom nahlédne, že ten jeho dosud zbožňovaný má také právo na chyby. Všechno to přispěje k pozvolnému vystřízlivění. Vyhnete se také jakémukoli předhazování, že vůbec někoho zbožňoval. Někdy bychom třeba chtěli udržet vztah ke zbožňovanému. Považují za zcela bezvýznamné, budeme-li chtít něco zachránit, že budeme poukazovat na přednost dotčeného. Byl-li hrdina zbožňován proto, že byl zosobněním odvahy, pak mnoho nepomůže, budeme-li poukazovat na jeho chytrost nebo krásu.

V této souvislosti ještě poslední slovo. Někdo se může rozčilovat nad tím, že mladý člověk velmi často střídá zbožňované osoby. Není to projevem nějaké nestálosti citového života, ale souvisí to s celkovou situací dospívajícího dítěte v pubertě. Zbožňovaný nebyl uznán jako pravý protějšek. Jsou to většinou jen vnější vlastnosti, které mladistvého přitahují. Jak člověk vystupuje, co říká, jak vypadá, jak se strojí, co umí — to jsou prostředky, které mu zaručují cititele. Jen zřídka jsou to charakterové vlastnosti, které ovlivňují mladistvého. Protože se většinou jedná jen o vnější projevy, nepřichází změna nijak zatěžko a vystřízlivění se lehce překoná. Jelikož byl mladistvý zasažen vnějškem, reaguje také vnějškem. Mnozí hoši a dívky začnou se najednou strojít jako jejich idol. Mluví jako on, nebo chtějí mít účes jako on. Také v tomto směru by měli být rodiče trpěliví. Nejsou-li hrubým způsobem porušovány dobré mravy, doufáme, že také toto období bude jen přechodné a zásadně vzato je jen znamením zdravého vývoje.

Dr. I. T.

divky. Pohlavní činnost není ovšem totožná s pohlavní zralostí. To je druhá strana problému. V naší kulturní společnosti je mezi oběma činiteli řada let, ve které člověk získává vzdělání pro své budoucí povolání. U mnohých primitivních národů časově souvisí pohlavní zralost a pohlavní činnost. Zdá se sice, že v posledních letech dochází ke změně i u národů s vysokou kulturou. Oba časové úseky se přibližují. Není to proto, že by doba určená pro vzdělání se zkrátila. Spíše je tomu naopak. Ale příčina spočívá zřejmě v odbourání tradičních zábran.

Tradičními zábranami rozumíme určité vnitřní překážky, které měly zabránit předčasné pohlavní aktivitě. Zdá se, že tyto vnitřní překážky ztrácejí v dnešní době svou účinnost. Mladistvý tohoto věku neumí ještě správně spojit erotiku a sexualitu. Erotikou se všeobecně rozumí duševní forma lásky. Dalo by se snad říci, že erotiku je vnitřní důvěrnost a touha po něžnosti. Sexualita se vztahuje na tělesné uspokojení pohlavního pudu. Patří tedy do zcela odlišného pojetí a měla by být zřetelně oddělena od erotiky.

ké filosofie a názorů středověké církve.

Vycházíme-li z toho, že se u mladistvého v pubertě odděleně vyvíjí erotika a sexualita, ukazuje to na zjev, který vyjadřujeme pojmem snění nebo blouznění. Je to pocit, za který může erotika. V normálním případě to nemá nic společného se sexualitou. Snění se vyskytuje více u dívek, nežli u hochů a jeho projevy jsou velice rozličné. Předmetem snění je obvykle dospělý, který se mladému člověku zamlouvá, který mu imponuje výkonem, znalostmi nebo působí dobrým vnějším dojmem. Slavný herec imponuje svými výkony, vědec zase svými znalostmi. Mužské nebo ženské filmové hvězdy zbožňuje mládež většinou pro jejich vnější zjev. Mladý člověk sní o svém hrdinovi jen tajně, protože sotva kdy dojde k osobnímu setkání. Podarí-li se mladému člověku setkat se třeba se svým sportovním idolem a mluvit s ním, nebo se dokonce bavit se slavnou zpěvačkou, kterou zbožňuje, pak je to pro něj vrchol štěstí. Tyto příklady nám mají ukázat, že snění je zcela nevinný projev tohoto vývojového období. Rodiče musí být trpěliví, když je-

BIBLICKÉ DIALOGY

Pro nový ročník jsme připravili nový seriál – „Biblické dialogy“. Mohli bychom ho také nazvat „Rozhovory, které se neuskutečnily, a přece jsou pravdivé“. Chceme se zamýšlet nad důležitými otázkami, které křesťana nejenom zajímají, ale jejich řešení ho často zaměstnává, nebo dokonce znepokojuje.

Zamýšlenou tematiku však nechceme čtenářům předkládat formou běžné psaných článků, ale v podobě dialogů. Při řešení jednotlivých otázek si „pozveme“ k rozhovoru ty biblické osobnosti, o nichž víme, že se problémem zabývaly.

Protože zamýšlené rozhovory v podstatě nebudou ničím jiným než tematickým studiem bible, chceme náš první rozhovor zaměřit na bibli samotnou. K „diskusnímu stolu“ jsme dnes pozvali Abakuku, Amose, Daniela, Davida, Jana, Jeremiáše, Jozueho, Mojžíše, Pavla a Petra, a s nimi otevíráme rozhovor. Tentokrát na téma –

BIBLE V ŽIVOTĚ ČLOVĚKA

Lidé žijící ve 20. století se často domnívají, že bible je přežitou knihou, která nemá modernímu člověku již co říci. Jsou toho názoru, že v době svého vzniku a snad ještě v prvních stoletích našeho letopočtu mohla bible nalézt uplatnění, ale dnes má již jen historickou hodnotu. Předkládáme proto první otázku k diskusi: Jak se dívat na bibli? Je to pouze zaprášená památka na minulost? Je to jen mrtvá kniha, která nabízí čtenáři pouhý obraz myšlení lidí, žijících před tisíciletími? O odpověď prosíme vynikajícího znalce Písma, apoštola Pavla.

Pavel: „Slovo Boží je živé, působivé a ostřejší než každý dvojitý meč; proniká až tam, kde se dělí duše a duch, klouby a morek, a je schopno posoudit touhy a myšlenky srdce.“ (1)

Jestliže říkáš, že bible je živou knihou, jež zasahuje nitro člověka, pak nám ještě pověz, co jí vtisklo tuto schopnost.

Pavel: „Veškeré Písmo je vdechnuté Bohem a užitečné k uštědění, k nápravě, k výchově ve spravedlnosti, aby člověk byl hotový Boží člověk a pohotový ke každému dobrému dílu.“ (2)

„Veškeré Písmo je vdechnuté Bohem...“ – to je na první pohled odvážné tvrzení, a proto by bylo dobré, kdyby se k němu vyjádřili i pisatelé jiných knih bible. Co k tomu můžeš říci ty, Petře, který jsi napsal dvě epištoly?

Petr: „Prorociť přece nikdy nebylo proneseno proto, že to chtěl nějaký člověk, nýbrž lidé oznamovali Boží výroky proto, že je k tomu pudil Duch svatý.“ (3)

Slyšeli jsme za sebou dvě svědectví o inspiraci bible. Obě však znějí spíše jako všeobecná poučka. Čtenáři by jistě uvítali i osobní svědectví a popis některých vašich osobních zkušeností. Jak to bylo s tebou, Jeremiáš, když jsi se stal prorokem?

Jeremiáš: „...Hospodin se dotekl úst mých a řekl mi: Ať, vložil jsem slova svá v ústa tvá... Vezmi sobě knihu, a zapiš do ní všechna slova, kteráž jsem mluvil tobě...“ (4)

A co nám povíš ty, králi Davide? Psal jsi a prorokoval sám ze sebe?

David: „Duch Hospodinův mluvil skrze mne, a řeč jeho jazykem mým vynesena.“ (5)

Máme zde i Mojžíše, jenž je ochoten vydat své svědectví. O tobě, Mojžíši, víme, že jsi se zdráhal přijmout božské povolání. Vymlouval jsi se, že nemáš dar řeči. Co ti na tvoji námitku řekl Bůh?

Mojžíš: „Jdi, a já budu v ústech tvých, a naučím tě, co bys mluvit měl.“ (6)

Jsmo rádi, že je zde i Abakuk, který žil v době, kdy se lid Boží odvrátil od Pána. Abakuk dostal ve vidění příkaz, aby bezbožný národ napomínal. Jistě bude zajímavé slyšet i jeho svědectví. Nuže Abakuku, co nám povíš?

Abakuk: „Hospodin mi odpověděl a řekl: Zapiš vidění, zaznamej je na desky, aby je čtenář snadno přečetl.“ (7)

Jistě by bylo zajímavé slyšet svědectví dalších pisatelů bible, ale musíme pokračovat dále. Slyšme ještě učedníka Pána Ježíše, Jana, z jehož pera vyšla jedna z nejvýznamnějších prorockých knih bible – Zjevení. Jaké důvody jsi měl, Jane, pro napsání této knihy?

Jan: „Já Jan, ...octl jsem se na ostrově jmenovaném Patmos, pro slovo Boží a pro svědectví Ježíšovo. V den Páně jsem upadl do vytržení ducha a uslyšel za sebou hlas mocný jako polnice: Co vidíš, napiš do knihy a pošli to sedmi církvím.“ (8)

A nyní ještě přejdeme k další otázce. Uvažujeme o tom, co bible nabízí člověku. Dejme znovu slovo Pavlovi. Pověz nám, jaký užitek má čtenář ze studia bible.

Pavel: „Všecko, co bylo kdysi napsáno, bylo napsáno k našemu poučení, abychom zůstali trpěliví, povzbuzovali se z písem a odtud měli naději.“ (9)

Snad nikdo neprojevil tak otevřeně a veřejně svoji lásku k Božímu slovu, jako to učinil David. Zvláště ve stodevatenáctém žalmu opěvuje Písmo a vyvyšuje jeho dobrodiní. Můžeš nám, Davide, říci, čím pro tebe Boží slovo je?

David: „Svíce nohám mým jest slovo tvé, a světlo stezky mé.“ (10)

Světlo má pro nás velký význam, jestliže se pohybujeme v neznámém prostředí. V tomto smyslu můžeme obrázne chápat i naši cestu životem. Známe cestu, kterou jsme v minulosti prošli, známe přítomnost, ale zítřek před námi leží jako neznámá a tajemná země. Dá se snad Boží slovo použít i jako světlo, jež ozařuje neznámou budoucnost? Danieli, co nám k tomu můžeš říci?

Daniel: „Jest Bůh na nebi, kterýž zjevuje tajné věci, a on ukázal ... to, co se děje bude v budoucích dnech... On zjevuje věci hluboké a skryté; zná to, což jest v temnostech, a světlo s ním přebývá.“ (11)

Znamená to tedy, že Bůh zjevuje skrze proroky své záměry a plány, jež jako nejvyšší Správce všeho dění chce uskutečnit? **Amos:** „Nečiní zajisté Panovník Hospodin ničeho, leč by zjevil tajemství své služebníkům svým prorokům.“ (12)

Všichni čtenáři jistě uvítají, když nyní uvedeme alespoň na jednom příkladu, že v celé bibli jsou stovky takových prorockých. Uvedte, prosím, někdo příklad mezi všemi nejvýstižnější a nejzajímavější. Takový, který by všechny zajímal. Kdo se hlásí o slovo? Prosím, Jan!

Jan: „V tom se zjevila Boží láska k nám, že svého Syna jediného poslal Bůh do světa, abychom byli živi skrze něj... Ne že jsme my milovali Boha, nýbrž, že si on zamiloval nás a poslal svého Syna jako smíření za naše hříchy.“ (13)

Jan nás vlastně přivádí k jádru celé biblické zvěsti. Vždyť za každým zjevením, jež Bůh kdy člověku dal a v každém poselství, jež jeho služebníci tlumočili, se vždy skrývalo spasení člověka. A Jan zde postiňuje ono božské zjevení, v němž spasení a záchrana člověka vrcholí: zjevení Ježíše Krista, Syna Božího. On je doslova počátkem i koncem celé biblické zvěsti. Ve svém evangeliu jsi nám, Jane, zaznamenal jeden Ježíšův výrok, o němž lidé trefně říkají, že je to „bible v jednom verši“. Můžeš nám ho opakovat?

Jan: „Nebo tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby každý, kdož věří v něho, nezahynul, ale měl život věčný.“ (14)

...aby každý, kdož věří v něho! V našem století je ovšem tak mnoho lidí, kteří v něho nevěří. Jak jim lze pomoci? Jak je k víře přivést? Pavle, můžeš zde poradit?

Pavel: „Víra je ze slyšení, slyšení pak skrze slovo Boží.“ (15)

Touto radou nás přivádíš opět k Písmu. Zjišťujeme tedy, že bible je knihou, kterou nám Bůh poslal, aby nás provázela po cestách časných a nakonec, abychom s poslušností jejich rad došli k životu věčnému.

Než ukončíme dnešní rozhovor, rád bych dal ještě slovo tobě, Jozue. Vzpomeň si, že při povolání ke službě lidu Izraelskému jsi dostal od Boha vzácnou radu, v níž bylo skryto tajemství tvého zdaru. Můžeš nám ji na závěr připomenout?

Jozue: „Neodejdeť kniha zákona tohoto od úst tvých, ale přemýšlovati budeš o něm dnem i nocí, abys ostříhal a činil všechno podle toho, což psáno jest v něm; nebo tehdaž šťastný budeš na cestách svých, a tehdaž opatrný budeš.“ (16)

(1) Zidům 4, 12	(9) Řím 15, 4
(2) 2 Tim 3, 16. 17	(10) Zalm 119, 105
(3) 2 Petr 1, 21	(11) Dan 2, 28. 22
(4) Jer 1, 9; 36, 2	(12) Amos 3, 7
(5) 2 Sam 23, 2	(13) 1 Jan 4, 9–10
(6) 2 Moj 4, 12	(14) Jan 3, 16
(7) Abak 2, 2	(15) Řím 10, 17
(8) Zjev 1, 2. 9–11	(16) Joz 1, 8

Jak znáš svou bibli?

1. Kde je již ve Starém zákoně Pán Ježíš označen jako „Syn člověka“?
2. Kdo řekl, že dobré slovo v pravý čas je jako zlaté jablko?
3. Které dvě věci, důležité pro lidstvo, se staly před založením světa?
4. Který muž vystavěl tři věci: první ke své záchraně, druhou k radosti Boží a třetí ke své záhubě?
5. Který tanec stál věrného Božího muže život?
6. Kdo byl největším obchodníkem s obilím a mohl žádat nejvyšší ceny?
7. Kdo byl prvním hudebníkem?
8. Který muž „hořce plakal“?
9. Který muž chtěl krátce před svým obrácením spáchat sebevraždu?
10. Který král hovořil s mrtvým prorokem?

1. Dan 7, 13; 2. Šalomoun – Přís 25, 11; 3. Vyvolení dítek Božích – Ef 1, 4, předurčení Beránka Božího 1 Petr 1, 19–20; 4. Noe: koráb, oltář, vinici, 1 Moj 6, 14; 8, 20; 9, 20; 5. Mat 14, 6–11; 6. 1 Moj 41, 17; 7. 1 Moj 4, 21; 8. Petr – Luk 22, 62; 9. Sk 16, 27; 10. 1 Sam 28, 14.

TĚLO - CHRÁM DUCHA

Nemoci jsou neštěstím lidstva. Od chvíle narození svádí každý z nás neúprosný boj s různými neduhy, které stravují naše tělesné síly. A ať se o to snažíme sebevíce, přece některá nemoc nakonec získá převahu a my poražení umíráme.

Je pravda, že z bible se nám dostává jasného a jednoznačného poučení, že odplata za hřích je smrt. A protože jsme všichni hříchem porušení, nemůžeme smrti uniknout. Všichni počítáme s tím, že jednou svoji časnou pozemskou pouť ukončíme. Záleží nám ovšem na tom, aby onen nežádoucí závěr přišel co nejpozději. Přes všechnu snahu nás samých i lékařů a vědců, kteří nám v boji pomáhají, přichází smrt často dříve, než jsme si přáli. Dokonce jsme svědky, jak mnohé choroby napadají mladé muže a ženy uprostřed jejich plodné práce, jak rakovina a nemoci oběhu krevního vytrhují z kruhu rodin ty, kteří zde ještě dlouhé roky

mohli být.

Jako křesťané bojujeme s „nemocí“ hříchu, která podlamuje naše duchovní síly. Protože mezi duchem a tělem je ovšem úzká souvislost, je naší povinností, pečovat o tělesné zdraví.

„Právě náboženství přivádí člověka v soulad se zákony Božími, a to po stránce tělesné, duševní i mravní... Náboženství pomáhá chránit zdraví, prodlužovat život a zvyšovat naše potěšení z každého požehnání. Mezi tělem a duchem je úzký vztah a máme-li dosáhnout vysoké úrovně mravní a duchovní, musíme dbát zákonů, jež ovládají naši tělesnou podstatu.“ (E. G. Whiteová: Patriarchové a proroci, str. 450–451)

Jestliže i pro tento nový ročník Znamení doby počítáme se seriálem zaměřeným na zdravotní otázky, činíme tak ve snaze upozornit na odpovědnost, kterou před Bohem za své zdraví máme.

ODKUD PŘICHÁZEJÍ NEMOCI A SMRT?

je také důvod, proč některá onemocnění (jako např. rakovina) se vyskytují převážně až ve vyšším věku. Také určité druhy ledvinových chorob, onemocnění pohybového ústrojí a mnohé nemoci postihující nervovou soustavu jsou prostě důsledkem toho, že některé buňky již nejsou schopné zastávat plně svou funkci. Kornatění cév, srdeční mrtvice, rozšíření tepen a mnohá jiná onemocnění – to vše je z větší části důsledek degenerativních změn, jež v postižených orgánech nastávají.

(2) Na druhém místě lze uvést fyzické škody, jež mají vliv na délku života. Lidské tělo je pozoruhodné také svou schopností napravovat různé škody, jež mu byly násilně způsobeny. Tento všeobecně známý proces nazýváme hojením. Víme ovšem, že organismus není schopen vyrovnat se s každým takovým vnějším zásahem. Je zde určitá hranice snesitelnosti. A jestliže je překročena, nastává těžké onemocnění nebo dokonce smrt. Je zajímavé, že první člověk, který na této zemi zemřel, zemřel právě na následky fyzického násilí. Z bible víme, že to byl Ábel.

Je opravdu tragické a neodpuštělné, že právě následkem fyzického zásahu umírá ve válkách množství lidí, z nichž mnozí byli právě v nejlepší životní rozkvětu a byli schopni odolávat různým chorobám.

Do této druhé skupiny můžeme zařadit i tepelné vlivy. Jsou určité hranice teplot, které ve vztahu k lidskému zdraví nesmějí být překročeny.

Jestliže je tělo vystaveno extrémně vysoké teplotě, dostaví se vyčerpání nebo úžeh, který má již na svědomí mnoho lidských životů. Nízké teploty způsobují omrzliny, jež zanechávají

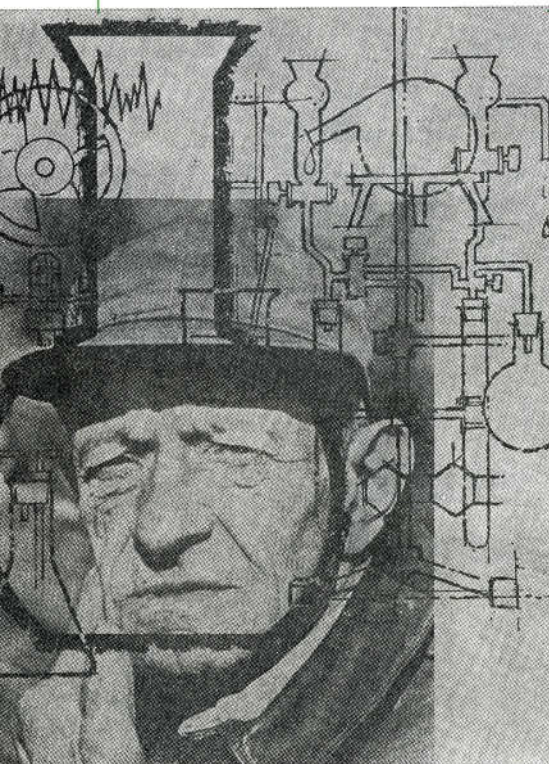
na tkáních těžké následky, nebo způsobují také smrt.

Další nebezpečí, jež ovlivňuje délku života a které ještě zařadíme mezi fyzické škody, jsou různé exhalace nebo částičky rozptýlené ve vzduchu. Buď je nechtěně, ale často i svévole vdechujeme do plic. Jistě všichni víme, že dehet, který je obsažen v cigaretovém kouři, působí na vznik rakoviny. To není ovšem jediný škodlivý účinek cigaret. Je dnes bezpečně zjištěno, že kouření ovlivňuje stav onemocnění dýchacích cest, působí na srdeční a cévní choroby a vyvolává další onemocnění v různých částech těla.

(3) Chemické škody jsou dalším činitelem, ovlivňujícím délku života. V této kategorii uvedme nejprve otravné a jedovaté látky. Mezi stovkami případů smrtelných otrav tvoří vysoké procento otravy dětí v předškolním věku. Jde pochopitelně o otravy způsobené požitím různých tabletek a pilulek, které dospělí nechali neodpovědně ležet na dětem přístupných místech. A není bez zajímavosti, že v mnoha případech jde o „nevinny“ acylpyrin, který zde vykonal své zhoubné dílo.

Mezi chemické vlivy však nutno zařadit vedle hojně požívaných analgetik a barbituratů i kofein, který vyvolává chvilkovou úlevu při únavě a působí dočasným psychologickým efektem. A jestliže již hovoříme o kofeinu, pak budiž poukázáno na zvýšené nebezpečí, jež zde v posledních letech nejenom hrozí, ale i vzrůstá. Jeho příčina je v nebývalé spotřebě kávy.

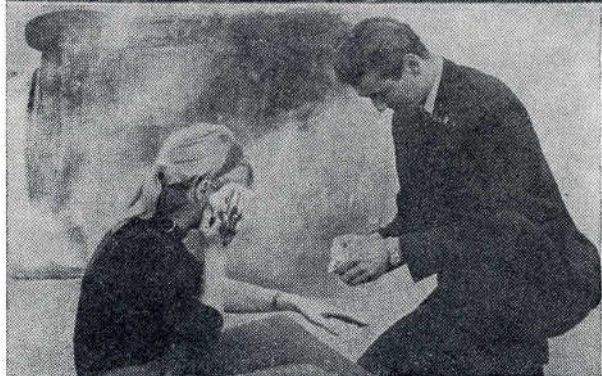
Dlouhou dobu byl kofein považován za poměrně neškodnou drogu. Nové poznatky však ukazují na jeho nepříznivý vliv. Tak jak vzrůstá spotřeba

Dnes se chceme seznámit se šesti základními činiteli, kteří jsou v podstatě odpovědní za všechny nemoci, jež poznamenávají lidstvo.

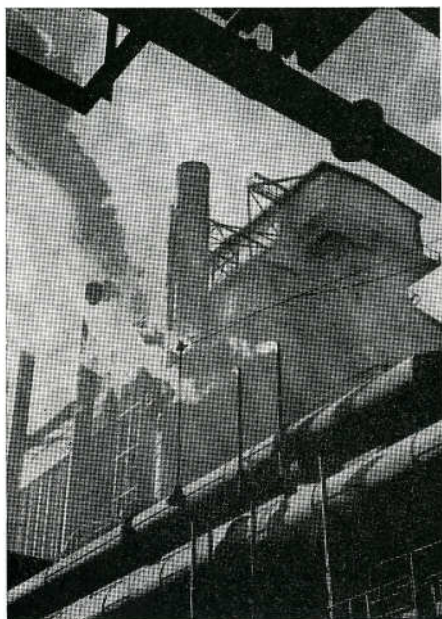
(1) Na prvním místě je to *degenerace tkání*. Čas koná své dílo na všech tkáních lidského těla. Stejně jako ve starozákonní době i dnes se počítá s průměrnou délkou lidského života asi 70 let. „Všech dnů let našich jest let sedmdesáte, aneb jest-li kdo silnějšího přirození, osmdesáte let, a i to, což nejzdravnějšího v nich, jest práce a bída, a když to pomine, tož ihned rychle zaletíme.“ (Zalm 90, 10)

Přicházejí jedny narozeniny za druhými a s nimi každý postupně ztrácí schopnost odolávat nemocem. To

kávy, stejně přibývá počet srdečních onemocnění. A vědečtí pracovníci navíc zjistili, že užívání kávy ztěžuje kontrolu hladiny cukru v krvi.

(4) Dalším, na zdraví a život neblaze působícím faktorem, jsou *mikroorganismy*, jež neustále útočí na náš organismus. Od dávného starověku až přes středověk připisovali lidé vinu nemoci zlým duchům, kteří se zmocnili postiženého člověka. Jedinou výjimku mezi těmito obecně rozšířenými názory nacházíme u Židů. Jejich zdravotní zásady a hygienická opatření, tak jak o nich čteme v Mojžíšových knihách bible, svědčí o tom, jak se národ Izraelský cestou božského zjevení dostal v oblasti zdraví a hygieny na takovou úroveň, ke které se lidstvo dopracovalo až v devatenáctém století, kdy Luis Pasteur a Robert Koch objevili mikroby, které vyvolávají mnohé infekční choroby.

Zájem o mikroby byl v minulém století velký a mnozí lékaři se dokonce domnívali, že všechny choroby jsou způsobeny jejich vlivem, a proto věřili, že v odhalení a izolování mikrobů je klíč k odstranění všech nemocí. Díky tomuto zvýšenému úsilí v oblasti mikrobiologie, bylo dosaženo úžasného pokroku v léčení mnoha nebezpečných onemocnění. Tak např. pomocí léku nazývaného „salvarsan“, byla úspěšně léčena příjice (syfilis). Tento lék obsahoval arsen, který zabíjel zlobné mikroby, pro lidi však v přesně omezených dávkách smrtelný nebyl.

Zvláště uspokojivý pokrok v boji s nebezpečnými mikroorganismy byl dosažen po objevení sulfonamidů a antibiotik.

Souběžně s objevem těchto „záračných léků“ však byl zaznamenán dosud nebývalý úspěch v oblasti imunologie. Pomocí očkování se podařilo v těle předem vyvolat obranný mechanismus, takže je dnes možno mnohým nebezpečným a zlobným chorobám předcházet.

(5) Pátým činitelem, který ovlivňuje naše zdraví a délku života jsou *fyzilogické vlivy*. Jsou jisté zdravotní zásady, jejichž dodržování nám přináší zdraví, zatímco za jejich porušování platíme krutou daň ve formě nemocí. Ve všech údobích života musíme čelit určitým extrémním situacím. Jestliže se jim včas vyhneme, je to jen k našemu prospěchu. Alespoň krátce se zmíníme o některých.

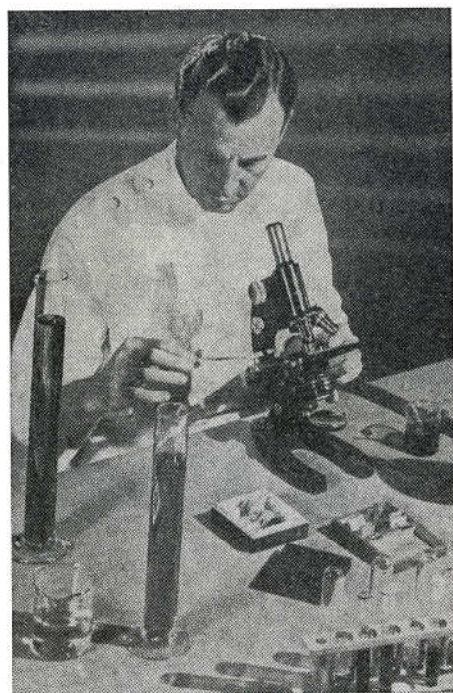
Předně je to dieta a strava. Nesprávná a nevyvážená strava je jedním ze základních problémů, jímž trpí tak mnoho lidí. Na jedné straně to může být nedostatek určitých živin a látek, zatímco na druhé straně je to přejídání. V prvním případě je organismus ochuzován o potřebné, v případě přejídání je naopak přetěžován zažívací a vymešovací trakt. Zde by se dalo velmi mnoho říci o otýlosti a nadměr-

né váze, která má vliv na zdraví a délku života.

Dále je to rovnováha mezi činností a odpočinkem. Dlouhé hodiny práce, nedostatečný odpočinek a spánek — to vše má za následek úbytek životních sil a snížení odolnosti vůči nemocem.

V neposlední řadě je to nervová aktivita a fyzické napětí. Žijeme v době, kdy nás na každém kroku obklopují neodmyslitelní pomocníci, stroje. Ty nám pomáhají nejenom v práci, ale také v tom, že nepoužíváme své svaly, jak bychom měli. Lidské tělo je stvořeno k činnosti a ta mu také prospívá. Bez ní se jednotlivé orgány stávají línými, a tím i lehce zranitelnými různými chorobami.

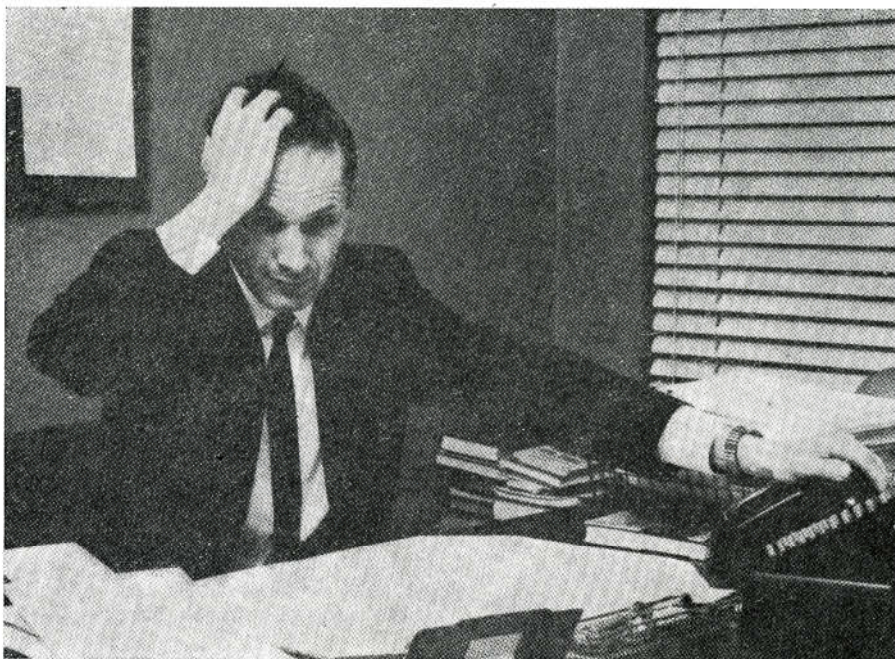
Soustavný denní pohyb a pravidelné živé cvičení prospívá všem orgánům. Svalstvo se tak rychle neunaví, cévy se stanou pružnými, zlepši se krevní oběh ve všech částech těla a užitek z toho bude mít mozek, žlázy s vnitřní

sekrecí, zažívací orgány a vůbec všechny tkáně.

(6) Posledním činitelem, o němž se ještě chceme zmínit, je *psychologické napětí*. Ve všech civilizovaných zemích je dnes psychologické napětí kořenem většiny duševních onemocnění. Toto napětí však nepůsobí zlobně jen na mentální oblast. Psychologické faktory, jako jsou starost, citové konflikty a pocit viny, působí i na vznik nemocí, které zasahují srdce, krevní oběh, zažívací orgány a žlázy s vnitřní sekrecí.

Úzký vztah mezi duševními a citovými pochody u člověka a jeho tělesným zdravím podtrhují lékaři a vědci především v posledních letech. Jak jsme se již zmínili, bylo minulé století od své druhé poloviny poznamenáno bojem s mikroby. Ovšem, počínaje asi rokem 1930 se ukázalo, že vzrůstají onemocnění, na jejichž vzniku v žádném případě nemají mikroby podíl.

Vysoký krevní tlak, některé druhy ledvinových chorob, žaludeční vředy a mnohá onemocnění kloubů a pohybového ústrojí vůbec. A zde se přišlo na to, že takto postižené osoby žily v psychologickém napětí, prožívaly různé konflikty nebo měly nevyřešené osobní problémy.

Lidský mozek a nervy, jež spojují s mozkem orgány celého těla, pracují vsutku obdivuhodným způsobem. Ve většině případů zde probíhá činnost bez přímého vlivu člověka. Na jejich činnosti se však podílí celá řada orgánů, u nichž bychom na první pohled souvislosti nehledali. Uvedme si jeden příklad, na němž se názorně poučíme, že tomu tak je.

Řidič automobilu jede po rovné vozovce, na níž má na všech křižovatkách přednost v jízdě. Pojednou se na jedné z nich z pravé strany vyřítí automobil, jehož řidič přehlédl značku, že je povinen dát přednost. Jen vlásek rozhodl, že nedošlo ke srážce. Náš řidič vyvážl bez nehody. Myslíte, že pokračuje zcela klidně a spokojeně dále? Vůbec ne!

V onom kritickém okamžiku mnoho orgánů v jeho těle změnilo svou činnost. Žalivací orgány přerušily práci, tep srdce se zvýšil, hladina cukru v krvi stoupla, krevní tlak vzrostl... Řidič zastaví a cítí bušení ve spánkách, na celém těle se chvěje a otírá si z čela studený pot. Chvilu to trvá, než se

znovu uklidní a než všechny orgány začnou normálně pracovat.

Řidič prožil napětí, které trvalo jen okamžik a přece se tak silně projevilo. A co když někdo prožívá psychické napětí, které trvá týdny, měsíce nebo i roky! Na každé takové napětí reaguje organismus stejným způsobem. Postižený má trvale zvýšený krevní tlak, vysazení žalivacího traktu se projeví vředem na žaludku nebo dvanácterníku, narušená funkce orgánů s vnitřní sekrecí způsobí zvýšení cholesterolu a tím je vyvolána arterioskleróza, objeví se cukrovka, a tak bychom mohli uvádět další a další choroby, jež jsou trvalým napětím způsobeny.

Je pravda, že lidské tělo má schopnost do jisté míry odolávat vlivům, o nichž jsme dnes uvažovali. Má tuto schopnost, ovšem — za určitých okolností, do jisté míry a po určitou dobu. Jsou-li hranice překročeny, dochází ke zlomu a zhroucení, jež mají za následek nemoc nebo i předčasnou smrt.

Stvořitel dal člověku schopnost odolávat. Tato schopnost však musí být rozumně a moudře užívána, nikoli zneužívána. Tato schopnost se také uplatňuje a projevuje tak dlouho, dokud ji vědomě podporujeme dodržováním zdravotních zásad. Jestliže však okolnosti přerostou nad únosnou hranici, není pro organismus jiného východiska, než nemoc nebo smrt.

Pečujeme o své zdraví. Pro rok 1975 si připravme vyvážený program, v němž dejme místo jak pilné práci, tak i odpočinku. A nezapomeňme, jaký význam má životospráva doplněná pohybem. Ve správném přístupu k těmto otázkám a radám je skryto tajemství radosti a pohody, jež nás po celý rok budou provázet. Dr. J. F.

VY SE PTÁTE

a my odpovídáme

KAPITOLY A VERŠE V BIBLI

Ráda bych věděla, jak a kdy byla bible rozdělena na kapitoly a verše. Je to možné zjistit?

S. N.

Je pochopitelné, že jednotliví pisatelé bible své knihy na verše ani kapitoly nerozdělovali. Svůj text psali jako jednotlivý celek. Dokonce ani jednotlivá slova neoddělovali mezerami. Také ti, kteří později hebrejské a řecké texty bible opisovali, odevzdávali text psaný stejným způsobem. Teprve v některých středověkých hebrejských textech se mezi slovy objevují mezery a některé rané řecké texty mají odstavce.

Rozdělení na kapitoly, přibližně v té podobě, jaké dnes známe, připisují badatelé Štěpánu Langtonovi, který byl arcibiskupem z Canterbury (zemřel 1228), jiní se zase domnívají, že je dílem španělského kardinála Hugo a Santo Cara (žil kolem 1250). Číslování kapitol a veršů, tak jaké dnes známe,

se v latinském textu Starého zákona (ve Vulgátě) objevila poprvé v roce 1558 a první řecký Nový zákon s očíslovanými verši vydal Robert Stephens ve Francii. Stephensův syn Robert nám nechal zprávu, v níž se dovídáme, že Nový zákon rozdělil jeho otec na verše při jízdě na koni, když cestoval z Paříže do Lyonu.

Rozdělení žalmů bylo zřejmě již známé v prvokřesťanské době, protože v knize Skutků apoštolů (13, 33) nacházíme zmínku o druhém žalmu, a dokonce je z něj citován sedmý verš: „Syn můj jsi ty, já dnes zplodil jsem tebe.“ Dále je ve 35. verši citován „jiný žalm“. Tentokrát jde o Žalm 16, 10.

ODKUD VZAL KAIN SVOJI ŽENU?

V první knize Mojžíšově čteme o Adamovi a Evě, a potom příběh o jejich synech Kainovi a Abelovi. Když Kain zabil svého bratra, zůstali podle bible na celé zemi jen tři lidé. Jak je tedy možné, že ve 4. kapitole čteme ve verších 16 a 17, že Kain odešel do země Nód, kde si vzal za manželku ženu? Co to bylo za zemi a odkud se v ní vzali lidé?

S. F.

Ve čtrnáctém verši (4. kap.) Kain říká: „Aj, vyháníš mne dnes ze země této, a před tváří tvou skrývati se budu tulákem a běhounem na zemi. I přijde na to, že kdo mne koli nalezne, zabije mne.“

Hebrejské slovo „země“, jež je v původním textu užito ve větě „vyháníš mne dnes

ze země“, je stejné s tím, které je užito ve verších 3 („z úrody země“), 10 („hlas krve volá ze země“) a 12 („budeš dělati zemi“ a „tulákem budeš na zemi“). Zdá se, že když Kain hovoří o „vyhánění ze země“, že má spíše na mysli vyhánění z „pozemku“, který až dosud obdělával. V téže kapitole čteme ve verši 16, že Kain „bydlil v zemi Nód“, jež byla na východ od Edenu. Toto označení nelze chápat jako geografické pojmenování určité země, protože hebrejské slovo **nód** překládáme slovem putování nebo exil. Znamená to tedy, že Kain přebýval v „zemi putování nebo tuláctví“. Stal se prostě kočovníkem. Smysl tohoto výkladu potvrzuje verše 12 a 14, v nichž nejprve Bůh říká Kainovi, že bude „tulákem a běhounem na zemi“, a potom sám Kain opakuje Boží slova a prohlašuje, že bude „tulákem a běhounem“.

V bibli nikde nečteme, že žena, kterou Kain poznal, byla „ze země Nód“. Je pouze napsáno, že si ji vzal. Nesmíme se domnívat, že v době Kainovy byli na zemi pouze tři lidé. Adam, Eva, Kain a Abel jsou pouze jmenování v souvislosti s popisovaným příběhem. Tito dva synové však nebyli jejich jedinými dětmi. Vždyť v 5. kapitole (verš 4) čteme, že Adam s Evou měli ještě mnoho jiných dětí, z nichž některé byly jen o málo mladší než byl Kain. Nezapomeňme také na skutečnost, že biblické líčení je velmi stručné. Mezi 16. a 17. veršem ve 4. kapitole — to je mezi počátkem jeho toulání se a narozením syna — mohla uplynout poměrně dlouhá doba.

VÝZNAMNÝ ARCHEOLOGICKÝ NÁLEZ Z DOBY KRISTOVY

Ve městě Tiberias, ležícím na západním pobřeží Genezaretského jezera, odkryli archeologové širokou městskou bránu, jež byla v minulosti umístěna mezi dvěma kulatými věžemi. S jistotou lze o ní říci, že pochází z doby Kristovy. Jak uvádějí odborníci, potvrzuje tento významný nálezkem skutečnost, že Tiberias bylo v prvním století našeho letopočtu největším a nejvýznamnějším městem v celé oblasti.

Tiberias založil v letech 18–20 po Kr. Herodes Antipas a pojmenoval je na počest císaře Tiberia. Po pádu Jeruzaléma a po vyhnání Židů z Judstva stalo se Tiberias střediskem židovstva. Židé pokládají Tiberias za jedno ze čtyř posvátných měst.

(The Ministry, XII/1974)

ITALŠTÍ METODISTÉ A VALDENŠTÍ JSOU PRO SPOJENÍ

Církev valdenských, jež má dnes v Itálii asi 40 000 příslušníků a poměrně málo početná italská evangelická církev metodistická uvažují o spojení. Účastníci společného zasedání valdenského synodu a představitelů italské metodistické církve přijali s překvapivou jednomyslností tzv. „Plán sjednocení“.

Církev valdenských, která je ve své teologii presbyteriánsky orientována, oslavila v roce 1974 osmisté výročí svého vzniku. Svůj počátek má ve dvanáctém století, kdy se objevila jako reformní hnutí uprostřed římskokatolické církve. V šestnáctém století se potom stala samostatnou protestantskou církví.

(The Ministry XII/1974)

OKULTNÍ VLNA ZACHVÁTILA USA

Nežádanějším bestsellerem se v USA stala v poslední době kniha W. P. Blattyho „The Exorcist“ (Vyháněč ďábla). Bylo jí prodáno již více než šest milionů výtisků. Hrdinkou jejího děje je ďáblem posedlá dcera známé filmové herečky. Jak uvedl

západoněmecký časopis „Spiegel“, nacházejí v knize věrný výraz „hlavní rysy současného amerického kulturního projevu: nekázeň, nevychovanost, okultismus a brutalita.“

Podle Blattyho knihy byl natočen i stejnojmenný film, který se v krátké době stal tahákem amerických kin, na jejichž pokladny útočily až 400 metrů dlouhé řady diváků, kteří se dožadovali vstupu. Již během prvního týdne promítání přinesl film dva milióny dolarů zisku. Britský „Daily Express“ varuje mládež před shlédnutím tohoto „psychologického šoku“.

O tom, jak velký zájem je o okultní věci v USA, svědčí skutečnost, že v nabídkových seznamech amerických vydavatelství bylo jen za jediný měsíc (květen 1971) uvedeno 2345 titulů knih, zabývajících se černou magií, mystikou a tajemnými kultury. V současné době je jejich počet mnohem vyšší.

Výstražné je prohlášení amerického jezuitského pátera Johna Nicolý, který řekl: „Satanismus v USA vzrůstá. Dnes je tak rozšířen, jako nikdy předtím. Situace je horší, než v 16. a 17. století.“

(Adventecho, 6/1974)

NAMÍSTO MEŠNÍHO VÍNA S ALKOHOLEM, NEKVAŠENÁ ŠTÁVA

Vatikán vydal povolení, aby kněží, kteří jsou náchylní k alkoholismu, mohli při mši používat namísto vína s obsahem alkoholu nekvašenou hroznovou šťávu.

Ve svém dopise, poslaném předsedovi Národního sdružení katolických biskupů kardinálu Johnu Krolovi ve Filadelfii, schválil tuto odchylku od staré tradice prefekt Svaté kongregace pro nauku a víru v Římě, kardinál Franjo Seper.

Účastníci mši obvykle přijímají pouze hostii, ovšem při některých příležitostech jim je podán i kalich s posvěceným vínem.

Dopis kardinála Sepera obsahuje také varování, aby v tomto směru bylo postupováno velmi obezřetně, protože zde hrozí nebezpečí urážky náboženského citu některých věrných členů církve. Mluvčí národního sdružení katolických biskupů uvádí, že rozumí kardinálovým obavám. Mezi laickými členy církve by totiž mohl vzniknout rozruch, když by jim místo tradičního vína byla v kalichu podána čistá hroznová šťáva.

Na otázku, kolik je v jeho zemi kněží, kteří jsou alkoholiky, odpověděl kardinál Seper: „Zjištění není nijak těžké. Z celkového počtu 57 000 kněží je to asi deset procent.“

(Listen, XII/1974)

ANGLIKÁNI JSOU PRO KŘEST DOSPĚLÝCH

V létě loňského roku se v anglickém Yorku sešel generální synod anglikánské církve, která jako státní církev má asi tři milióny příslušníků a křtí kolem sedmnácti procent všech anglických dětí. Podle dosavadní praxe byli biskupové dosazováni na návrh církve vládou. Tento obyčej má své počátky v reformačním údobí 16. století. Generální synod však nyní učinil vskutku historické rozhodnutí: i když se vztahy mezi státem a církví nijak nemění, přece si církev bude své biskupy volit sama. Za další velmi významný krok generálního synodu lze považovat přimluvu, aby se křest dospělých stal pravidlem v životě a praxi anglikánské církve. Dále synod zvážil vzrůstající význam laických duchovních.

(Adventecho, 20/1974)

VAROVÁNÍ HIROŠIMY JE STÁLE ŽIVÉ

Počet těch, kteří zemřeli v důsledku svržení atomové pumy na Hirošimu, dosáhl již hrozivého čísla 200 000 mrtvých. V minulých 29 letech, které uplynuly od onoho osudného dne, zemřelo na následky radioaktivního ozáření první atomovou pumou více než 84 800 osob.

(Das Wort zur Zeit, IV/1974)

DENNĚ NÁM UMÍRÁ 100 000 MOZKOVÝCH BUNĚK

Vědci nás přesvědčují, že od chvíle narození člověka ubývá počet buněk v jeho mozku. A jejich bádání prozradilo, že nejde o nějaké nepatrné číslo. Do šedesátého roku lidského věku je to denně až 100 000 buněk. Na rozdíl od buněk jiných orgánů se mozkové buňky neobnovují. Na základě této skutečnosti, bychom se mohli domnívat, že s přibývajícím věkem musí klesat inteligenční kvocient (IQ) každého člověka. Ovšem není tomu tak. Kalifornský psycholog Jon Kanas na základě rozsáhlé studie zjistil, že IQ stoupne od dětství do středního věku asi o 20 procent.

(Adventecho, 1/1974)

„Pojďte sami zvlášť, ... a trochu si odpočiňte,“
vybízí nás Ježíš. Není moudré být ve stálém
pracovním napětí a vzrušení. Kdybychom dbali
Kristových slov, byli bychom silnější
a užitečnější. Najdeme-li si čas, abychom přišli
k Ježíši, nebudeme zklamáni; Ježíš bude
připraven, aby nám pomohl. Duše, která si
takto odpočine, bude i v uspěchaném davu a
v náporu práce obklopena ovzduším světla
a klidu. Život bude vydechovat zvláštní vůni
a bude svědčit o božské síle, jež zasáhne lidská
srdce.

E. G. W.

